

**Ljudje
te
potrebujejo**



1985

Maj

DUHOVNO ŽIVLJENJE

ZA MRTE NE BODI MRTEV! 1945-1985

La conciencia moral

La conciencia necesita desarrollo. Es una capacidad que debe ser formada progresivamente mediante la educación moral del niño desde que comienza a ejercer sus facultades aún sin plena responsabilidad. La experiencia de los valores objetivos de la vida y en especial del amor de sus padres de quienes lo rodean, debe preparar la respuesta que ha de dar más tarde en el ejercicio real de su responsabilidad. Por otra parte la experiencia de la conducta mala en su entorno vital, lo dispone a una respuesta errónea y pecaminosa.

La comunidad en todos sus niveles debe ayudar a sus miembros para que sepan juzgar rectamente. Si el individuo necesita del auxilio de la comunidad, en todos los aspectos de la vida, lo requiere de un modo especial en el aspecto ético. Con ello, además, la sociedad garantiza su existencia misma como comunidad de personas.

La Conferencia Episcopal Argentina

MOLITEV ZA DUHOVNE POKLICE

Nebeški Oče, tvoj Sin nam tudi danes govori,
da je žetev velika, delavcev pa malo.
Spodbuja nas, naj tebe, Gospodarja žetve,
prosimo: Pošlji delavce na svojo žetev!

V našem razdvojenem svetu mladi potrebujejo
veliko poguma in milosti, da bi odkrivali prave
vrednote, iz njih živeli in šli za tvojim klicem.
V Jezusovem imenu te prosimo: tvoja milostna
moč naj prebuja med nami duhovniške
in redovniške poklice.

Pomagaj nam, da bomo cenili tvoje darove,
zlasti tiste, ki nam jih daješ po bratih in sestrah
v duhovnih poklicih.

Varuj nas, da ne bomo nikogar ovirali na poti
v tvojo posebno službo. Navdihuj nas,
da bomo vsakega razumeli, spremljali
in podpirali pri njegovem odločanju.
Vodi nas, da bomo Slovenci v tvoji Cerkvi
živeli, zoreli in ravnali kot bratje in sestre
tvoje velike družine.

Marija, Kraljica apostolov, prosi za nas!

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 52

MAJ 1985

Romarji po poklicu

Ko smo bili stari približno eno leto, smo shodili. Stopili smo na življenjsko pot. „Sedemdeset let je doba našega življenja, osemdeset, če smo krepki,“ pravi 89. psalm. In nadaljuje: „Največ izmed njih je po njih truda in bolečine, hitro minevajo in mi izginemo.“ Poklica romarjev skozi življenje si nismo sami izbrali. Božji načrti so nas po dobroti staršev postavili na svet, In sedaj se skupaj z nad štiri milijardami sodobnikov počasi pomikamo skozi čas v večnost.

Ogromna večina bralcev „Duhovnega življenja“ je pred štiridesetimi leti stopila na romarsko begunsko pot. Zavedali smo se nje začetka. Poznali nismo, kako in kje se bo nadaljevala. Še manj smo mogli vedeti, koliko časa bo trajala in kam nas bo pripeljala. Življenjsko nevaren in z našo vero nespravljen komunizem nas je postavil na pot, ki je preko Gorenjske in čez Ljubelj vodila v svet, vedno naprej, do skoraj skrajnih mej južne poloble. Postajali smo vedno bolj zavestno ideološki in politični protikomunistični romarji.

Prepričani neverujoči komunisti (vprašanje je, koliko jih je?) živijo in umirajo kot da je s smrtjo vsega konec. Kristjanom pa nam je v srečo verska zavest, da preko groba stopamo v božjo nadčasovnost.

Nad petintrideset let se vsako leto v majniku shajamo pri božji in naši Materi v romarskem središču v Lujanu. Poleg vseh osebnih zahval in prošenj po Mariji Bogu priporočenih, imamo letos zadosti skupnih razlogov, da prosimo Marijo Pomagaj, naj bo še naprej naša posredovalka pri Bogu. Naj nam bo še naprej naša duhovna mati in vodnica. Naj vsakogar posebej in po vsem svetu razsejan slovenski

narod drži za roko, da brez dvomov in neomahljivo vztrajamo na začeti življenjski, verski in narodni poti. Naj nas po končanem zemljskem romanju vse zbere na našem Srečnem Končnem Cilju!

J. Re.

Marijina molitev

Ko so apostoli neke noči gledali Kristusa, kako je ves potopljen v molitvi govoril s svojim Očetom, so zjutraj pristopili k njemu in so ga zaprosili: „Gospod, nauči nas moliti“ (Lk 11, 1). Jezus je takrat ustregel prošnji učencev in jih učil molitev očenaša, ki je postal nato molitev za vse ljudi in za vse čase. Za Jezusom ni bil nihče na svetu tako globoko potopljen v božji svet in v božje odrešilne načrte kakor božja mati Marija. Zato bi jo mi kristjani smeli gotovo upravičeno prositi, naj še nas uči moliti, saj smo prepričani, da razen Jezusa nihče na zemlji ni znal tako moliti kakor ona. V apostolski spodbudi glede Marijinega češčenja je papež Pavel VI. zapisal: „Marija je najvišji zgled Cerkve glede vere, ljubezni in popolnega zedinjenja s Kristusom, to je zgled tistega notranjega duha, po katerem Cerkve, ljubljena nevesta, najtesneje združena s svojim Gospodom, kliče Kristusa in po njem časti večnega Očeta“ (Cultus Marialis 16).

Papež nam je v tej spodbudi še posebej lepo naslikal Marijo kot vzor Cerkve v liturgiji. Najprej

nam jo predstavi kot „Devico, ki posluša“ božjo besedo, katero je potem naprej razmišljala. Poglavitna udeleženka in edinstvena priča Kristusovega učlovečenja se je v veri spominjala dogodkov njegovega detinstva in jih v svojem srcu premišljevala (prim. Lk 2, 19. 51). Tu nam papež predstavlja Marijo kot poznavalko premišljevalne molitve. V tej molitvi je podživljala velike dogodke odrešenjske zgodovine, ki so bili ne samo za njo, temveč so tudi za nas vedno neizčrpen vir za poglobljanje v skrivnost odrešenja, za hvalo in zahvalo Bogu in za prošnjo, da bi bili tudi mi sami vključeni v ta veletok milosti, ki prihaja od Očeta in Sina in Svetega Duha.

Posebej pa je papež nazorno opisal v istem poglavju Marijo kot „Devico, ki moli“. Najprej nam jo pokaže ob obisku pri Janezovi materi v Ain Karemu. Pri tem obisku ji prikipi iz srca beseda poveljevanja Boga, požnosti, vere in upanja: o tem pričuje spet magnifikat, ki je v najresničnejšem smislu Marijina molitev in spev mesijanskih časov; v tem spevu se zlivata v enoto radost starega in no-



Ob štiridesetletnici našega zdomstva in ob 1100.letnici smrti sv. Metoda bomo v nedeljo 12. maja romali k Mariji v Luján.

vega Izraela... Ta spev blažene Device Marije se je bolj in bolj širil in postal skupna molitev Cerkve v vseh časih.

„Devico, ki moli“ gleda papež tudi v Kani, kjer je nastopila kot prosilka in posrednica v človeški zadregi mladoporočencev. To je lep primer prosilne molitve. Marija nastopi skromno, obzirno, vdano. Nič ni užaljena ob navidezni zavrnitvi. Proseče gleda na Sina in njena molitev, njena prošnja je uslišana.

Seveda ni mogel iti papež mimo „Device, ki moli“ v mladi Cerkvi, ki pričakuje Svetega Duha, ko so apostoli „enodušno vztrajali v molitvi z ženami, z Marijo, Jezusovo materjo, in njegovimi brati“ (Apd 1, 14). V stiškem samostanu hra-

nijo lepo sliko Slavka Pengova iz nekdanje kapele v Slomškovem domu v Ljubljani, ki nam upodablja Marijo kot molivko, čakajočo prihoda Svetega Duha. Obraz ji žari od sreče. To je zares Mati Cerkve, ki nas uči, kako bi morali vse svoje delovanje in duhovno življenje izročiti oživljajočemu Duhu, brez katerega je vse brez življenja, okorelo, okamenelo.

Magsifikat — molitev Marije in Cerkve

Kakor je Jezus naučil učence po seben obrazec v molitvi očenaša, ki ne zastari, tako imamo tudi od Marije poseben obrazec, ki ga Cerkev ponavlja „iz roda v rod“ in se nam zdi vedno nov in vedno

aktualen. V tem spevu je mnogo starozaveznih misli. Podoben je ta spev spevu Ane, matere preroka Samuela (1 Sam 2, 1—10). To pomeni, da je pesnica tega speva živel v vsa iz stare zaveze, ki pa se je že izlivala v dogodke njenega življenja.

Prenovljena liturgija po drugem vatikanskem cerkvenem zboru je imela med drugim namen, kolikor mogoče vračati se nazaj k virom, k začetkom. Tam so pristni viri, neskajeni, brez zgodovinskih pritokov, ki so vodo v rekj velikokrat naredili motno, vsekakor pa ne več pristno. Nekaj podobnega bi se moralo dogajati tudi v naših molitvah. Tudi tu moramo iti nazaj k virom. In Marijina molitev magnifikat je gotovo tak nezasut vir, še ves neomadeževan, bister in vsakomur dostopen. Predvsem najdemo v tem Marijinem spevu jezik vere. V njem so povzete vse razsežnosti Marijine vere v veličastnega Boga, pred katerim se sama počuti kot ponižna dekla, ki jo bo do sedaj zaradi njegove dobrote

do nje slavili vsi rodovi. V tej živi veri v usmiljenega Boga gleda Marija nazaj na zgodovino izvoljenega ljudstva in vidi, kako se to božje usmiljenje pretaka iz roda v rod. Kako Bog meče s prestola napuhnjene in mogočne božje sovražnike, nizke pa vedno povišuje in lačne kar naprej nasičuje z dobrotami. Marija gleda v Boga ti stega, ki svoje obljube vedno zvesto izpolnjuje. Zato je v Mariji tako trdno upanje v Boga.

Nedvomno imamo ravno v Marijinem spevu magnifikatu odličn obrazec krščanske molitve. Ko Cerkev tolikokrat ponavlja ta Marijin spev, je zares „Cerkev, ki moli“. Ni trenutka ne podnevi ne ponoči, ko ne bi te molitve kje molili ali peli. V tem spevu nam je Marija povedala, naj bo naša molitev predvsem častilna, zahvaljevalna, slavilna.

Magnifikat je dal snov številnim glasbenim umetnikom od gregorijanskega korala do Bacha in še naprej. Zdi se, da je njegova vsebina vedno sodobna.

Moja duša poveljuje Gospoda,
moje srce se raduje v Bogu, mojem zveličarju,
ker me je čez mero obsipal z darovi,

in mi dal sposobnost, da lahkoodgovorim —
Razbija moj mali svet

in me dela ubogo pred seboj —
Odvzema mi vse moje misli

in mi vrača več, kot pričakujem,
več, kakor morem prositi —

Daje mi možnost, da se osvobajam
in trgam svojo omejenost —

V moje življenje vdira — križa mi načrte —
daje pa mi, da morem vedno znova

— premišljevati, se čuditi, molčati —
Presega vse moje pojme in moje dožemanje,
aa mi vendarle daje slutiti svojo skrivnost —
Daje mi moči za pogum, da samo nanj zidam,
ker se v mojem življenju kaže vedno večjega —
Daje mi tole spoznanje:
Ije mogoče, da si dekla,
medtem ko pa božji gospodar deluje tukaj in sedaj.

Stanislav Lenič, škof

OB POGLEDU NA KARTICO OD DOMA

Naénkrat sem zakoprnel
po zimi,
naenkrat sem si žélel
snežink,
ki spretno ustvarjajo sneg
za Božič,
da veter vanj zapreže
sani
za k cerkvi z okni iz barv
smehljaja,
s podpisimi ptičk in zajcev
povprek.

Tu zdi še naravi se prav,
da sanja:
srebrni zvon pozvanja
z nebes.

Vladimir Kos

ZMERAJ MED DVEMA LETNICAMA

(Slovenski háiku 5-7-5 zlogov.)

Kamor grem, mi čas
v drob zabode star spomin
klavnice za nas.

Vladimir Kos

Zvestoba rodu

„Zdomec“ je zvest svoji domovini. Kaj pa njegovi otroci in potomci, ki so rojeni v tujini?

Zvestoba je sad ljubezni, pa tudi samozavesti in zdravega ponosa. Pomeni, da sem zvest neki vrednoti ali osebi, ker jo cenim nad trenutno korist, ker se zavedam pravice in dolžnosti do „svojega“ in ker nočem prelomiti dane obljube ali zavreči zapuščane mi dobrine.

Zakonca sta si zvesta iz pravih razlogov in enako otroci svojim staršem in preko njih svoje-

mu rodu. To so vezi, ki povezujejo osebe v družino pa tudi družine v narod. Kje in kdaj je teh vezi konec in ali jih smemo pretrgati — brez krivde? Kdaj?

Kristjan ve, da spremlja ljubezen človeka ne le do groba, marveč tudi v večnost. Vse drugo zapustimo, ljubezen vzamemo s seboj... Občestvo svetnikov, o katerem molimo v apostolski veri, je občestvo ljubezni živih in rajnih. Če pa sega krepost ljubezni celo preko groba, čemu naj bi se ustavljala ob razdaljah in mejah?

Pred 40 leti. Maj 1945. Tragične posledice pogodbe v Jalti, kjer je bilo sklenjeno, da bo Slovenija postala vplivno področje Sovjetske zveze. Desettisoči najbolj zavednih Slovencev so morali na trnjevo pot v tujino, da si ohranijo življenje in duhovno svobodo (foto Lojze Erjavec).



Ko smo odhajali kot begunci v neznano tujino, nismo puščali za seboj ljubezni do slovenstva. Iz njega smo rasli in še rastemo, četudi raztreseni po svetu. Nikdar ni bil naš namen obubožati narod za naš doprinos pri skupnem delu, nasprotno, hoteli smo narodu in svojim družinam ohraniti vrednote, katere je ogrožal naval komunističnega nasilja.

Dediščino preteklih rodov smo sprejeli, iz nje živeli in jo bogatili z lastnimi naporji pa tudi z zgledom in zaslugami tistih, ki so med potjo onemogli ali so bili žrtvovani zaradi svoje zvestobe istim narodnim in verskim vrednotam.

Jasno je, da smo starši dolžni otrokom te vrednote predajati, privzgajati, pojasnjevati, približati; dolžnost otrok pa je sprejeti, kar so preko staršev lepega in plemenitega prejeli, ter postati istočasno zavesten ud Cerkve in krepak člen v verigi svojega rodu.

Za ljubezen in za zvestobo ni mejá.

Kaj pa odnos do države, v kateri živimo in katere državljani so naši otroci, če ne tudi mi?

Država je družba, ki ureja koristi državljanov in prebivalcev njenega ozemlja. Dolžni smo ji spoštovanje zakonov, pošteno delo, sodelovanje pri družbeni ureditvi in državni obrambi. Vendar država ne sega nikdar preko stvarnega področja koristi. Te se morejo spremeniti. Zato človek

more zamenjati državo — a naroda ne.

Narod, ki živi v tej ali oni državi, je naravna skupnost, povezana med seboj in s svojimi koreninami po vezeh, ki so globlje in svetlejšje od golih koristi. Teh vezi človek ne more pretrgati brez težke škode zase, pa tudi za družbo, v katero se hoče pretopiti. Celó družba potrebuje moralno zdravih oseb in ne izkoreninjenih posameznikov.

Državi smo dolžni spoštovanje — a narodu ljubezen.

Izdaja vsake ljubezni pomeni obubožanje predvsem za tistega, ki jo je izdal. Res, vsi smo bolj revni, kadar nas ta ali oni rojak zapusti, ker mu je „breme slovenstva“ postalo pretežko. A praznine, ki si ji jo s tem v sebi ustvaril odpadli sam, mu ne more napolniti nobena družba.

Človek je rojen po božji volji kot enkratna oseba, v določenem času, v določeni družini, v določenem narodnem občestvu. Le to je „naše“. Ta božji dar moremo le sprejeti ali zavreči. Zamenjati ga — ni v naši moči. Odgovarjali bomo za to, kar smo, in ne, za kar bi radi bili.

Mladina, ki raste iz slovenskih družin v svetu, je neločljivo povezana z narodnim občestvom, po vezeh ljubezni, dokler goji v sebi ponosno in samozavestno zvestobo do lastnega rodu; dokler odkriva in pogloblja vrednote, katere ji je, po zvestobi preteklih rodu, zaupal Stvarnik.

Marko Kremžar

Nekje je luč

(Maja 1945)

Ko so se očesa po trtjah Bele krajine že vsa odprla in so iz njih začela poganjati mladike 1945. leta, se je zgodilo nekaj pretresljivega.

En cel kos naroda, odrezan od temena do dna, se je vzdignil na pot umika proti planinam, preko planin. S temi tisoči, ki so krenili v nepoznan svet — drugačni rasti, drugačnemu zorenju naproti — in jih je zmagovalec videl lahko le v hrbet, so bili vsi stanovi: preživeli politični vodniki, škof s številno duhovščino, ljudje vseh izobrazbenih stopenj in poklicev — pravniki, šolniki, umetniki, študenti, kmetje in delavci z družinami, fantje in dekleta — na kolesih, peš, na vozovih.

Razen teh tisočev pa so se ko sivomodre lise strnjeno pomikali proti Karavankam in čeznje še drugi tisoči: domobranski bataljoni, ki jih je nevidno zasenčevala perut otožnega angela. S prevaro vrnjeni z Vetrinjskega polja bodo ti vojščaki, ti fantje in možje — Belokranjcev bo med njimi kakih dvesto — prej ko v treh mesecih drug za drugim pokonci prejeli strahotno obhajilo smrti iz zmagovalčeve roke ter omahnili v jame in brezna domovine. Njihovim ostrmelim svojcem bosta preostala

samo jok in molitev; a zgodovinarji bodo čakali, kateri heroj si bo za tisti pokol upal prevzeti odgovornost.

Temelj, na katerem bo stala nova hiša, je bil tako zacementiran.

Si je Fronta ob rojstvu želela takšno zmagoslavje?

Najbrž ne.

Toda kaj je mogla s skrajno nepopustljivostjo in oblastiželjnostjo svoje vodilne sile, komunistične stranke, z zastraševanjem, grožnjami, nasilji in umori doseči drugega kot vse domače nasprotnike nagnati v nehoten, za obče gledanje izdajalski položaj: v iskanje naravne pravice do osebne in občestvene samoobrambe na rodni tleh pri osovraženem okupatorju, v neizbežno zunanje sodelovanje z njim — in jih potem, na sramotni oder postavljene, zapečatiti? Ali pa v njih vsaj nezaupljivost do sebe same zbuditi?

Tako je nekatere spravila s sveta, druge pa je spravila iz domovine ter jih primorala — razpršene po tujih deželah, pod drugimi zvezdami, v drugačnem podnebju — pol življenjske moči porabiti za življenje v novo okolje in za učenje novih jezikov, prilagoditi ime na in priimke tujim pisavam, stati v pozoru ob tujih himnah, žvečiti pelin domotožja, premagovati spo-

mine na Evropo, brezmočno gledati, kako se že kri prvega roda meša s krvjo tujine, obenem pa vedeti: „Nismo se motili: demovino je doletela nesreča, ki smo se je bali.“

Zdaj je Fronta z elito na čelu imela v svojih rokah tisto, na kar je štiri leta noč in dan mislila in za kar ji nobena žrtev ni bila prevelika: vso oblast.

Božanstvu Vsa oblast v imenu vse odgovornosti postavi na čelo institucij svoje najzvestejše. Oni vodijo vzgojne in kulturne zavode vseh stopenj ter usmerjajo tisk, radio, televizijo, film. A poglobitna skrb velja najdragocenejšemu: dedičem slave, nadaljevalcem poti.

Njegovi zapovedi sta dve, dasi druga le prvo dopolnjuje: „Spozna-

vaj in uživaj ta svet! Ne glej drugam in drugače ko predse in vodoravno, saj zgoraj in onkraj ni nič!“

To zlato božanstvo podkupuje ali duši nasprotnike in nagraja slavlilce. Zgradi si svetišča, kapelice in znamenja ter uvede praznike, svečenike in liturgijo po svojem okusu, v svoje poveličanje, v kajenje svojemu imenu.

Uradni zgodovinarji vejo, kaj so dolžni: učiti resnico, ki je povoljši božanstvu — in je lahko laž ali polresnica — a vsako drugo zamolčevati. Pa tudi varuhi zakona, po katerem se je podanikom prepovedano „vznemirjati“, budno pazijo, da ne bi iz gladke sive gorske stene preopazno pognali blede rdeči nageljčki drugačnosti.

Skupina beguncev na cesti med Kranjem in Tržičem. Z vozom, s kolesom, peš, kakorkoli, le stran od partizanov.



Kristjana, ki sta oblast še posebno pogosto imela v mislih — Tone Fajfar in Edvard Kocbek — nista bila med vojvodi, ki so na začetku zgodovine slovesno vjezdili v Ljubljano: opravljala sta vsak svojo službo v beograjskem zatišju. Nista torej užila sladkosti devetomajskega triumfa. Prvi je z mnogimi tovariši šel do kraja, sprejel je novo vero in stopil v novo cerkev. Drugi je osamljen izpil žolč poraza in ostal živa priča petletja, ko se je podoba prihodno-

sti spočela s pesmijo in sanjami ter končala s solzami srca.

Ako namreč dvajset do trideset tisoč bratov in sester enega najmanjših evropskih narodov iz odpora, protesta in strahu pred osvoboditelji vse pusti in se umakne v tujino, a tisoči drugih, ki niti zmorejo ločitve ali so že v pasti, sklonijo hrbet in glavo ko pred neurjem, zagrne slavalok zmage senca in ostane na njem.

Senca pa spričuje, da je nekje luč.

ČAS CVETOČIH ČEŠPELJ

Češplje cveto. Ker so ceste otožne,
vigred je daleč; ptički prav tiho pojo.
Češplje smehljajo se biserno rožne,
s cveti v skrivnostnih petih polkrogih na -o.

Češplje dehte. Da bi hotel jih piti —
kakšen je sekt, ki vonj jim napaja ga z zvezd?
Najbrž je treba nekakšnega vina,
včasih — ko zremo se daleč proč od nebes.

Češplje drhte. Ko se veter jim bliža.
Veter pripoveduje o češpljah drugje:
božale čelo so Božjemu Sinu,
ko se je vzpenjal s križem na konec zemljé.

Češplje cveto. Vsako leto drugače.
V petih polkrogih, spetih v zamaknjeni -o.
Tista Velika se noč znova vrača —
češpelj oči se bodo zaprle mehko.

Vladimir Kos



Pred štiridesetimi leti -pot v neznano

(Odlomki iz dnevnika
slovenskega begunca)

Danes je 4. maj 1945. leta. V naši beli Ljubljani vlada čudno razpoloženje. Doslej prazne ceste so danes polne ljudi. Vsi stikajo glave v zaupnih pogovorih. Naši ljudje so močno zaskrbljeni. Razpoloženje motijo vznemirljive novice. Mednarodna komunistična brigada, ki se je kot jugoslovanska vojska izkrcala na Reki, prišla na Trst in proti Ljubljani. Partizani se z notranjskih hribov vsipajo v starotrško kotlino in na cerkniško polje. Iz Rakeka so prišli prvi begunci. Nemška vojska se umika. Vojaško so popolnoma popustili. Gestapo pa svoje policijsko politično divjanje nadaljuje. Sedaj polni ječe z našimi ljudmi. Ko zver poginja, je nevarna bolj kot kdaj prej. Zaradi včerajšnje proklamacije Narodnega odbora za Slovenijo je Ljudsko tiskarno obkrožila Gestapo, dva dni že ne pusti uslužbenec iz tiskarne.

Ofarija v naši hiši je ponosna in je krepko dvignila glave. Vsa hiša je polna duha po svežem pečivu. Ženske ga že več noči pečejo. Zbirajo ga za prihod partizanske vojske.

Usodni 5. maj. Zjutraj sem šel v službo. Kot vse te dni, tudi da-

nes nihče ne dela. Vsi živimo v pričakovanju velikih dogodkov. Angleška vojska je prišla do Trsta. Tam se je ustavila. Pomoči od zunaj ne bo. Šel sem k dobro informiranim prijateljem, ki so mi povedali, da je ukazano umik domobranske vojske in ogroženih civilistov in dejali, naj se pripravim na odhod na Koroško, ker je pot na Goriško že v rokah partizanov. Prišlo je torej tisto, česar smo se najbolj bali. Moja vera v Angleže je bila tolika, da nisem mislil in se pripravil na umik. Trdno sem bil prepričan, da nas bodo oni osvobodili.

Čaka me najtežji trenutek v mojem življenju: povedati ženi in otrokom, da moramo zapustiti dom in vse premoženje in domovino. Odit moramo v tujino neznanj bodočnosti nasproti, če si hočemo ohraniti življenje. To bodo strahotni trenutki! Vdano prosim Boga, naj mi v tej težki uri pomaga in tolaži družino.

Ob 10. uri dopoldne sem ženi in otrokom povedal, da moramo oditi na tuje in sicer na Koroško v Avstrijo. Bil so strašni trenutki! Žalost in strah sta nam trgala srca. Ženi sem dal na izbiro, da sama odloči, ali z otroki ostane doma ali pa gre z menoj. Pa mi je rekla: „Kamor greš ti, gremo vsi. Kjer in kakor že bo-

mo, skupaj bomo. Če greš sam, se pa verjetno ne bomo več sešli. In če moramo umreti, umrimo skupaj.“

Ura je tri popoldne. Rečeno mi je bilo, da od druge ure naprej vozijo vlaki za begunce. Bridko je slovo. Ne vem, al' zapuščamo dom za nekaj tednov, za nekaj mesecev, morda tudi za vselej. S kovčki v rokah, z nahrbtniki na ramah, z otroki ob sebi stojim pred hišnim oltarčkom najsvetejšega Srca Jezusovega in se zročamo Njegovemu in Marijinemu Srcu v varstvo: Jezus, ti nas vodi in varuj, Marija, ti nas spremljaj na tej težki, neznan! poti in nam lajšaj grenke dni begunstva! Pomagaj, da nam ne bodo pretežka tuja vrata, ki nas bodo poslej bila po naših nogah in hrbtih! Bridko jokaje smo izvršili najtežje dejanje — prestopili smo hišni prag in zapustili dom. Sosedje so naš odhod opazili, ni jih presenetil.

Na glavnem kolodvoru čakajo trume beguncev. Uradniki so neprijazni. Vlaka ni. Ne vedo, kdaj bo in če bo, ker ni naročen. Odšli smo proti Ježici, da pridemo čez mejo na Črnuče, od tam pa z vlakom v Št. Vid in naprej vsaj do Kranja. Na Ježici nas nemška straža ne pusti čez most. Gremo na šentviški blok. Tudi tam nas ne puste čez. Vrnemo se nazaj, med potjo se srečamo s prijatelji. Skupaj pridemo na Ježico in čakamo, da se znoči. V temi gremo na mejo. Prestop je dovoljen in odprt. Na oni strani čr-

nuškega mostu je že zbrana velika množica ljudstva. Dobil sem dobrega znanca z vozom, na katerega sem zložil prtljago. Kakšna sreča! Čakamo, da se zbere in uredi kolona. Tema je, vendar se med seboj spoznavamo. Sami znanci, sami dobri ljudje. Vsi smo molčeči. Nema žalost polni naše duše. Tam za Ljubljano proti Vrhniki se navzlic jasnemu nebu pobliskava in sliši se grom topov. Vsak grom nas pretrese, vzbuja grozo. Želimo si čimprej otdod.

Trda tema. Enajsta nočna ura. Kolona se začne pomikati. Najprej vozovi iz Device Marije v Polju, za njimi gredo Poljci; nato ljubljanski vozovi, za njimi v dolgi vrsti v tristopih korakamo Ljubljančani. Potem se vrste: Izanci, Šmarčani, Stičnjani in drugi Dolenjci. Dolga vrsta. Počasi, enakomerno korakamo po cesti proti Trzinu in naprej proti Cerkljam, ki so naš prvi cilj. Kakor bi šli za pogrebom. In vendar v vsem tem ogromnem sprevodu ni mrljca. Temni sprevod je vtopljen v globoko žalost in molitev. Še tovarna živina je onemela.

Za nami ostaja Ljubljana zavita v trdo temo. Vedno bolj oddaljeno in zamolk'o postaja grmenje topov.

Ob eni zjutraj v nedeljo 6. maja smo dosegli Mengeš. Za nekaj ur počijemo. Po sv. maši smo odrinili proti Cerkljam. Dan je izredno lep in topel. Pot nas pelje skoz nalepše kraje Gorenjske. V Komendi naletimo na prve znake

partizanskega divjaštva. Požgana domačija Mejačevih štrli v zrak in nemo obtožuje požigalce in morilce. Kako mogočen in ponosen je bil ta dom še pred štirimi leti, ko sem bil zadnjič v njem.

Okrog 10. ure dopoldne smo prišli v Cerklje. Najlepši pomladanski dan. Slovesno pojo zvonovi. Vsa vas je v zastavah. Godba veselo igra. Svobodna in združena Slovenija vstaja! Narod radostnih hiti k sv. maši. To slovesno razpoloženje pa kruto zmoti nenaden in dolg spreved utrujenih, žalostnih ljudi, ki prihaja v tem slovesnem trenutku v vas. Onemeli so zvonovi, utihnili je godba. Kakor vkopani stoje ljudje pred cerkvijo, strme in se vprašujejo, kaj naj vse to pomeni?

Naša kolona je prva stopila v vas in obstane pred cerkvijo. Odgovarjamo na vprašanja, od kod smo, zakaj in kam gremo. Kratki so odgovori, vsem pa takoj jasni. Cerkev se po'ni z domačini in z begunci. Duhovnik med pridigo farane opozori na našo tragično pričujočnost in nas priporoči njihovi gostoljubnosti, ker je zelo verjetno in mogoče, da bodo v nekaj urah ali dneh tudi oni v enakem položaju. Med mašo ljudje iht. Po maši nas povabijo na svoje domove in lepo pogoste. Beseda dá besedo in kmalu se sporazumemo. Po okrepčilu nas vabijo, naj ostanemo še med njimi in se odpočijemo. Nekateri se odločajo, da gredo kar z nami. Naše pregovarjanje, naj se ne pre-



Maj 1945. Procesija beguncev na poti med Tržičem in Ljubljano. Komunisti v Sloveniji so bili vojaško poraženi. Do oblasti v Sloveniji so prišli po zaslugi Stalina rdeče armade, po klepu tujih velesil, ker so bili v službi komunističnega imperializma (foto Janko Mernik).

naglijajo, naj ostanejo na svojih domačijah, jih ne preprča. Če ne

zdaj z nami, pridejo v kratkem za nami.

V ponedeljek 7. maja zjutraj odrinemo na pot proti Suh!. Dotok beguncev neprestano narašča. Prelep je ta kos slovenske zemlje, skoz katerega se pomikamo. Otroka se še vedno navdušujeta nad to lepoto in prosita, naj ostanemo tukaj, kjer je tako lepo, saj sem komunisti ne bodo prišli. Ubogi otroci!

V Suh! so nas lepo sprejeli. Vsaka hiša nas je nekaj vzela pod svojo streho. Da'i so nam hrano, za katero so predvsem poskrbeli tamkajšnji domobranci. Tudi so nam dali udobna prenočišča. Popoldne malo polegamo v travi, otroka pa se igrata ob vodi. Žena razmišlja in joka. Zvečer smo se zbrali v cerkv! in skupaj molili rožni venec in peli litanije Matere božje. Naše prve šmarnice v begunstvu.

Kakor blisk se po vsej Gorenjski širi pretresljiva novica: Narod beži! Slovenski katoliški narod beži pred „osvoboditelji“ iz gozdov. Z vseh strani prihajajo nove trume beguncev. Zl'vajo se na kranjsko in tržiško cesto.

V torek 8. maja skočim na ogled v Tržič. Ljudje so močno vznemirjeni. Tukaj zvem, da je ena tretjina domobranske vojske že v Kranju, kjer se nahaaja tudi domobransko poveljstvo. Ukazan je splošen um'k. Slovenski četniki v Tržiču so mi ponudili tovornjak, da v njem prepeljejo čez Ljubelj nekaj beguncev, zlasti mater z otroki. Povedali so za

kraj, kjer naj počakamo, in so me do tja pripeljali.

V sredo 9. maja dopoldne zve-mo, da je Nemčija kapitulirala in podpisala brezpogojno kapitulacijo. Pripravljeni smo na odhod na Koroško. Dolga je še pot pred nami. Ne vemo, do kod so Ang'eži Koroško že zasedli. Govori se, da so v Beljaku, drugi vedo povedati, da so že v Celovcu. Tudi pripovedujejo, da so na Koroškem onstran Ljubelja partizani. Pohiteti bo treba z umikom. Muži se.

Četniki so izpolnili obljubo in so prišli po nas na dogovorjeno mesto. Urno se naložimo in odpeljemo. Tudi nekaj starih duhovnov so vzeli s seboj. V Tržiču čakamo štiri ure, preden se premaknemo z mesta. Le s težavo in počasi se premikamo naprej. Cesta je zatrpna. Vojaki odmetujejo orožje in municijo v globoko strugo Bistrice. Okrog nas treska in poka kakor na sodni dan. V potoku že ležijo skladovalnice odvrženega orožja, grmade zabojev z municijo in raznovrstna vojaška oprema. Popoldne okrog tretje ure se pripeljemo do Sv. Ane na Ljubelju. Nemcem se strašno mudi. Vse odrivajo in prehitevajo. Mi moramo čakati. Počasi se val unese in se odpeljemo ekoz ljubeljski predor na koroško stran. Ko se pripeljemo do gostilne v Podr'adah, naletimo na begunce, ki se vračajo nazaj. Povedo, da so na mostu v Borovljah partizani, ki Nemce ustavljajo in jih hočejo razorožiti, pa se jim

ne puste, da naše ljudi zajamejo in odpeljujejo. Porazna novica. Žene in otroci jočejo, mi smo onemeli. Vrača se vedno več beguncev in vsi povedo isto.

Ker nam nadaljnja pot in razdalja niso znane, se obrnemo nazaj na Ljubelj k Sv. Ani. K veliki sreči imamo cesto in predor prost in se lahko vrnemo po isti poti, ki je kratka. Spet smo na Ljubelju. In kam zdaj? Nazaj proti domu ne moremo, ker tam že gospodarijo komunisti in drhal in nas čaka smrt. Prevzemata nas groza in smrtni strah.

Morda 50 metrov od ceste stoji lepa lovska vila barona Borna. Z družino gremo na ogled. Po-

polnoma je prazna. V vseh sobah so opremljene postelje. Komanda koncentracijskega taborišča je tukaj prebivala in je morala vilo pred kratkim izprazniti, ker je v kuhinji še ostala kuhinjska oprema in posoda. Za nocoj smo pod streho in postelje imamo.

Vnebohod Gospodov v četrtek 10. maja prebijemo v potrnosti, strahu in v molitvi na balkonu vile. Lep sončen dan. V naše duše pa še ni zasijal topel žarek. Cerkev sv. Ane je zaprta, smo brez maše. Prihajajo vedno nove trume beguncev in vale se dolge kolone vojaštva. Med begunci so že dobri ljudje, ki so nas pred dnevi tako lepo sprejeli in

Maj 1945. S civilisti so se umikali na Koroško tudi slovenski domobrancji in četniki. Tedaj še niso slutili, da bodo iz Vetrinja zvijsčno vrnjeni komunističnim partizanom (foto Lojze Erjavec).



pogostili. Imajo samo to, kar imajo na sebi, vse drugo je ostalo na cesti: v Tržiču, kjer so jih terenci obstreljevali iz hiš in partizani pobijali s hruba z minami in granatami. V strašni zmedji in strahu so v Tržiču pustili voze in vse, kar so vzeli s seboj. Pred predorom je ogromna množica vojaštva in beguncev. Tudi cesta čez Ljubelj je za begunce zaprta in se po njej z vso naglico premika samo vojaštvo. Pojavili so se že prvi oddelki „Prinz Eugen divizije“, ki je gospodovala na Balkanu.

Noči že nismo več sami preспали. Vila se polni. Vedno več je duhovnikov.

V petek 11. maja nam je jutranje sonce poslalo v naše duše prve žarke upanja. Po klancu navzgor prihajajo domobranci Rupnikovega udarnega bataljona. Ti fantje so naše upanje. Če kdo, ti bodo pregnali partizane iz Borovelj in tudi nam odprli pot. Na njih visi ne samo naše upanje, ampak tudi naše življenje. Po 10. uri začno prihajati oddelki domobranske vojske. Z njihovim prihodom se v nas vrača življenje.

Poldne je m'no. Kurirji so prinesli novico, da je Rupnikov bataljon v borbi pregnal partizane z borovjskega mosta in da je pot odprta in varna. Na mostu v Borovljah na Koroškem se je torej v zgodovini druge svetovne vojne odbila zadnja bitka in sicer med slovensko narodno vojsko — udarnim Rupnikovim bataljonom — in skrajnim priveskom

rdeče armade — slovenskim parizanstvom.

V Bornovi vili je med nami tudi dr. Meršol. Po naročilu predsednika Narodnega odbora so ga prišli iskat domobranci, ker potrebujejo dobrega tolmača za razgovor ob srečanju z Angleži. Z njimi je odšel tudi naš sostanovalec p. Odilo. Znamenje, da so naši že naleteli na angleško vojsko.

Pot je torej prosta, ni pa prost prehod skozi predor in čez Ljubelj. Mladi esesovci stoje z nabiti in na strel pripravljenimi puškami in strojnicami pred dostopom do tunela in puščajo skoz samo vojsko. Pravzaprav je ta nemški umik veličasten. Čeprav premagani in ponižani se umikajo v največjem redu in disciplini.

Na pol živi ždimo po hrību okrog cerkvice pripravljeni za odhod naprej. Sonce močno pripeka. Naše duše so pa napolnjene s temo in grenkobo, toda vsak junaško nosi svojo bolečino. Ni slišati kletve, tudi ne godrnjanja, nasprotno iz vsakih ust prihaja beseda popolne vdanosti v božjo voljo in v božjo pomoč. Popolnoma smo prepuščeni samim sebi brez slehernega vodstva.

Čakamo, čakamo. Okrog 8. ure zvečer se kolone naših voz zvrste za odhod. Iz oči naših fantov in mož se grozeče pobliskava, grožnje stražarjem so vedno bolj očitne, krog okoli njih se zožuje; domobranci, ki še vedno prihajajo, previdijo naš položaj in nemajo puške. Zapirachi na puškah

zaropočejo, za stražarje postaja položaj skrajno nevaren, nevzdržen. Nemci to vidijo in komandant straže dá povelje, da odstopijo s ceste in odpro civilistom prehod po cesti prek Ljubelja.

Kolona se začne pomikati. Domobranci gredo z nami. Pot se vije strmo navzgor po daljših in krajših serpentinah. Konji hropajo, vozovi škripljejo, vsi moški se upremo v vozove in pomagamo, ker živali komaj zmagujejo strme klance.

Globoko pod nami je že sv. Ana. Dolina je vsa ožarjena od silnega

požara. Gori koncentracijsko taborišče na Ljubelju. Pogled na ognjene rdeče zublje in krvavo rdečo zarjo, ki odseva v skalah hribov nas navdaja z grozo. Čim bliže smo vrhu, močnejša je tema, pošastnejši je sij požara. Slišimo tudi močne eksplozije. Kaj bi trpeli, ko bi v teh trenutkih še mrli na hribu pri sv. Ani!

Okrog polnoči dosežemo prelaz. Cesta se prevali in strmo spušča na koroško stran. V Avstriji smo. Vsi moramo zdaj zadrževati vozove. Otroci so se do zdaj junaško držali. Sinko je navzlic svo-

Maj 1945. Pred ljubeljskim predorom. Še nekaj korakov — in z bogom, Slovenija! Mnogi so jo zapustili za zmeraj. Še nikdar v slovenski zgodovini ni zapustilo domovine toliko naših ljudi. 4 leta komunističnega divjanja in moreitev je bilo zadosti, da je slovenski človek prepoznal pravi obraz „Osvobodilne fronte“ in jo odklonil. Kasnejši pokol vrnjenih domobrancev je le še potrdil pravilnost spoznanja in odločitve (foto Lojze Erjavec).



jim petim letom in zelo utrujen junaško pripešalil prek vrha, kar junaško koraka na Koroško. Hčerka pa se ves čas drži g. kaplana Burje in z njim modruje.

Trdo temo razsvetljujejo rakete, ki jih vojaki spuščajo v zrak. Bajno razsvetljuje okolico, ki se ob umetni luči vidi kakor začarana. Klanci postajajo nekoliko zmernejši, začeli smo glasno moliti sv. rožn. venec. Otrok se proti jutru polasča močna utrujenost in spanec. Na voze jih ne upamo spraviti, ker so strmine še vedno prehude. Nosimo jih na rokah. Ti so danes naš sladki, vendar tudi težki križ.

Dani se. Jutro 12. maja. Prvi dan, mokrih trijakov, dan sv. Pankracija. Jutro je pusto in dež se ponuja. Obstali smo na cesti pod Malim Ljubeljem. V ljubeljskih ožinah in ovinkih je vse zabito z Nemci, vlasovci in begunci. Naleteli smo na nemške trenerje. S kletvijo, vpitjem, pretepanjem konj se naprej prerivajo. Rejeni so, dobro nažrti, nam pa kradejo še to borno prtljago in kolesa. Naši ljudje se jih branijo in jih s palčami sekajo po tatinskih krempljih.

Zapustili smo vozila. Iščem prostor, kjer bi z družino malo odpočili. Tudi vozniki in žival počivajo. Kjer je malo trave, sede vojaki in si obirajo uši. Daleč od njih, da se ne nalezemo gnusnega in nadležnega mrčesa že prve dni! V višji legi smo našli primeren prostor za počitek. Pot čez

Mal; Ljubelj je zmernejša, le zadnja dva klanca sta zelo strma. Tukaj leži povsod ob poti orožje, municija, vojaška ropotija, avtomobil, mrhovina, ki širi neznošen smrad.

V zgodnjem popoldnevu smo prevalili zadnji prelaz in se spuščamo proti Borovljam. Prestopamo korak za korakom, tako je ozka cesta polna. Za nami že pritiskajo nemški tankovski oddelki.

V Borovljah naletimo na angleški tankovski odred. Vojaki nas čudno ogledujejo, skušajo biti prijazni, pa se ne moremo sporazumeti. Po kratkem počitku smo odrinili čez most proti Celovcu. Cesta je široka, betonirana in sonce jo je močno razgrelo. Na drugi strani vojake Angleži razorožujejo, tudi naše domobrance, ki so nas do tega trenutka zvesto varovali in nam pomagali. Sv. Pankracij se je odrekel svoji tradicijski pravici. Bog nas ima rad. Že en teden smo na cesti in ni padla kaplja dežja.

Okrog 9. zvečer smo dosegli Vetrinjsko polje. Angleški vojaki so nas napotili na Vetrinjsko polje, ki je eno samo velikansko taborišče. Nemška vojska, vlasovci, Hrvati, Srbi, Slovenci, vojaki in civilisti, vojaški pratež, konji, vse je tukaj skupaj strpano in natrpano. Našo kolono so napotili na žitno njivo.

Vetrinjska, nova postaja našega križevega pota. Tukaj smo. In kaj zdaj? Žena me obupno gleda, otroci vprašujejo za jed, saj

Novi predsednik in podpredsednik Slovenskega narodnega odbora

1. januarja 1985 je bil imenovan za predsednika Narodnega odbora za Slovenijo (ki se sedaj imenuje Slovenski narodni odbor) na predlog Slovenske ljudske stranke njen član načelstva in dosedanji član NO za Slovenijo Rudolf Smersu. Istočasno je bil imenovan za podpredsednika NO na predlog Slovenske demokratične stranke njen član dr. Anton Komotar.

Rudolf Smersu

Je bil rojen v Ljubljani 19. oktobra 1905. Po humanistični gimnaziji je diplomiral na pravni fakulteti ljubljanske univerze leta 1930. Od 1931 je bil pravni referent Okrožnega u-

.....

že dolgo nismo jedli, in kam bomo šli spat! Kaj naj jim rečem? Kako potolažim? „Jezusa imamo radi in on nas ima rad. Sedaj smo popolnoma podobni Gospodu Jezusu, ki ni imel toliko svojega, kamor bi glavo položil. Njemu se zaupajmo!“ Za večerjo smo použili grenke solze; do smrti utrujeni smo se ulegli na golo zemljo. Po trideseturni hoji smo trdno zaspali pod milim nebom tudi na golih in trdih tleh.

France Pernišek

rada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Že v dijaških letih se je udeleževal v katoliških mladinskih organizacijah, predvsem v Orlu; pozneje pa se je posvetil predvsem delu na delavskem in političnem področju. Ko so Jugoslovansko strokovno zvezo, ki jo je ustanovil Janez Ev. Krek in je bilo v njej organizirano katoliško usmerjeno delavstvo, infiltrirali marksisti, je Smersu skupaj z nekaterimi sodelavci 1932 ustanovil Zvezo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev, ki se je odločno postavila proti vdiranju marksizma med delavstvo. 1935 je s somišljeniki ustanovil Zvezo zadružnih delavcev, ki je za svoje vodilo sprejela katoliški socialni nauk in je hitro postala največja slovenska delavska organizacija.

Obširno in pomembno je Smersu-jevo delo, ki ga je opravil s predavanji in pisanjem člankov. Do začetka II. svetovne vojne je napisal okoli 2000 člankov in imel okoli 1500 predavanj o socialnem vprašanju in katoliškem socialnem nauku.

1931 sta ga dr. Miha Krek in dr. Ivan Ahčin pritegnila tudi k političnemu delu in 1932 je bil obenem z Milošem Staretom povabljen tudi v „štirinajstorico“ Slovenske ljudske stranke v ilegali. Od 1935 do danes je v vodstvu stranke. 1938 je postal

skupaj s Staretom poslanec za Ljubljano-okolico.

Že drugi dan po nacističnem napadu na Jugoslavijo je Smersu sklical zastopnike katoliških mladinskih organizacij. Tam je bilo sklenjeno, da se osnuje tajna vojaška organizacija Slovenska legija, kar se je po odobritvi vodstva SLS na širšem sestanku zgodilo 29. aprila. Od ustanovitve do 30. 10. 1943 je bil Smer-su vodja te podtalne organizacije, ki je zbirala orožje in se pripravljala na obračun z okupatorjem, ko bo za to dan znak od slovenskih političnih zastopnikov pri zaveznikih.

Ko je komunistična partija skušala izrabiti vojni položaj za prevzem oblasti po vojni in je načrtno pobujala domače nasprotnike, je Slovenska legija pobujala Vaške straže, pozneje pa zavzeto pridobivala fante in može za Slovensko domobranstvo.

L. 1944 je podpisal Narodno izjavo, ki je ustanovila Narodni odbor za Slovenijo. Maja 1945 se je pred partizani umaknil v begunstvo in bil v taboriščih v Senigalliji in Barletti predsednik taboriščnega odbora. 1948 se je z družino izselil v Argentino.

Ob vsem trdem delu za vzdrževanje družine je v Argentini takoj od začetka pa vse do danes deloval na najrazličnejših področjih v organizirani slovenski skupnosti. Sodeloval je pri Družabni pravdi, Društvu Slovencev, Slovenski besedi. Izredno delaven je v Slovenskem domu v San Martinu kot odbornik, kulturni referent, predavatelj idr. Je tajnik odbora Počitniškega doma dr. Rudolfa Hanželiča, odbornik Društva sloven-

skih protikomunističnih borcev, pisec člankov v Vestniku, Svobodni Sloveniji in Duhovnem življenju, v Ameriški domovini, v Zbornikih Svob. Slovenije in drugih listih.

Tudi v zdomstvu je bil vedno član načelstva SLS-SKD, cenjen govornik na prireditvah, proslavah in zborovanjih. V Argentini je postal član Narodnega odbora za Slovenijo kot predstavnik SLS-SKD. Sedaj je imenovan za predsednika najvišjega političnega organa slovenske politične emigracije. Tudi naša revija mu čestita k imenovanju in mu želi, da bi s svojimi sodelavci čim bolj uspešno uresničeval naloge, ki jih visokemu funkcionarju narekuje njegovo mesto in resnične potrebe zdomske in matične Slovenije.

Podpredsednik dr. Anton Komotar

je bil rojen l. 1912 na Vrhniki, klasično gimnazijo in pravno fakulteto je končal v Ljubljani in nato delal kot pripravnik na sodišču, v odvetniški in notarski pisarni.

Med vojno je pripadal Mihajlovičevemu odporniškemu gibanju in po njegovem nalogu sodeloval nekaj časa pri Vaških stražah na terenu. Prav tako je kasneje po nalogu četniškega vodstva sodeloval pri štabu domobrancev v Trstu.

Od 1945 je nekaj časa delal v Trstu pri zaveznikih, 1948 pa odšel v Argentino. Službeno je deloval 18 let v Uruguaju, nato je odšel v Nemčijo, kjer se je upokojil in kjer sedaj živi.

Pogovor s predsednikom SNO Rudolfom Smersujem

Da bi na kratko seznanili naše bralce o nastanku, namenu in nalogah Slovenskega narodnega odbora (prej NO za Slovenijo), o njegovi sestavi, delovanju, dosežkih in težavah, smo se obrnili na novoizvoljenega predsednika našega najvišjega političnega predstavništva s vprašanji, na katere je predsednik Smersu prijazno odgovoril in nekoliko osvetlil ustanovo, ki jo morda premalo poznamo.

Kaj je Narodni odbor za Slovenijo (NO)?

NO je slovenska politična medstrankarska organizacija, ki jo sestavljajo predstavniki slovenskih demokratičnih političnih strank, in ki se trudi, da bi slovenski narod postal svoboden in samostojen na tak način, kakor svobodo in samostojnost umevajo zahodni demokratični narodi.

Ali bi lahko povedali nekaj o nastanku NO?

Po okupaciji Slovenije po Italijanih, Nemcih in Madžarih, ki so jo komunisti izrabili za svojo revolucijo, so slovenske demokratične politične stranke (Slovenska ljudska stranka, Slovenska demokratska stranka, Socialistična stranka) ustanovile **Slovensko**

zavezo, ki je vodila odpor zoper okupatorje in komunistične partizane s pomočjo legij, četnikov, vaških straž, obveščevalne službe, propagande itd. Okupatorji in komunisti so se močno trudili, da bi uničili vodstvo Slovenske zaveze, ki so ga sestavljali Miloš Stare, inž. Janko Mačkovšek in dr. Celestin Jelenc. Nemci so to vodstvo odkrili ter v poletju 1944 zaprli inž. Mačkovška in ga odpeljali v Dachau, kjer je tudi umrl. Stare in dr. Jelenc sta se morala umakniti v popolno ilegalo in tako je prenehalo uspešno delo Slovenske zaveze.

Svetovne razmere so pa vedno



bolj zorele in zato je bilo treba — kljub vsem nevarnostim — ustanoviti novo narodno politično predstavništvo, ki naj bi nadaljevalo delo Slovenske zaveze.

In res je bil kmalu v popolni tajnosti dne 29. oktobra 1944 ustanovljen **Narodni odbor za Slovenijo**. Ta je takoj pripravil „Narodno izjavo“, katero je podpisalo nad 300 najuglednejših oseb iz političnega, kulturnega, gospodarskega in socialnega življenja. Med prvimi jo je podpisal škof dr. Gregorij Rožman. Vsi so izjavo — iz razumljivih razlogov — podpisali s psevdonimi. (Glej fotografski posnetek izjave z vsemi podpisi v brošuri „Svobodni pogledi“ št. 5.)

Kakšno vsebino pa je imela omenjena narodna izjava?

V „Narodni izjavi“ z dne 29. oktobra 1944 in v nadaljnji izjavi slovenskega parlamenta, ki ga je sklical Narodni odbor za dne 3. maja 1945, je NO v skladu s tedanjim položajem proglasil, „da je za vse ozemlje, na katerem prebivajo Slovenci, ustanovljena narodna država Slovenija kot sestavni del demokratične in federativno urejene kraljevine Jugoslavije.“ V preteklih štiridesetih letih pa so se razmere bistveno spremenile ter so težnje in zahteve slovenskega naroda in seveda tudi slovenskih demokratičnih strank doživele novo razvojno stopnjo, kar je razvidno iz programa SLS iz leta 1954, iz „Izja-

ve SLS ob 90-letnici“ iz leta 1982 ter prav tako iz programa SDS iz leta 1984.

Omeniti moram še, da je NO v svoji izjavi prosil zahodne zaveznike, da naj zasedejo Slovenijo. Toda zavezniki so Slovenijo in vso Jugoslavijo, ne da bi ljudstvo kaj vprašali, pustili Titu, in tako je bila v začetku maja 1945 za tisoče Slovencev edina rešitev — begunstvo.

Kaj se je zgodilo nato z NO?

Del članov NO se je umaknil na Koroško skupaj z domobranci in civilnimi begunci, del članov pa se je umaknil v Italijo. Vsa skrb teh članov je bila posvečena rešitvi domobrancev, četnikov in beguncev. V ta namen so bili storjeni mnogi koraki, izročene zaveznikom številne spomenice, izvršene razne intervencije. Vsa ta prizadevanja pa so bila zaman. Angleži so nas sramotno izdali in izročili domobrance, četnike z mnogimi ženami in otroki vred Titovim partizanom.

Ali je NO nato v inozemstvu nadaljeval svoje delo?

Da, nadaljeval ga je in ga nadaljuje še danes. Zlasti se člani NO trudijo, vsak na svojem kraju in na svojem področju, da se posvetu razširi slovensko ime, da ljudje — zlasti še vodilni krogi — spoznajo, kakšne krivice je slovenski narod pretrpel pod na-

cisti, fašisti in komunisti, in da spoznajo resnično sedanje stanje v Sloveniji in upravičene zahteve slovenskega naroda.

Kakšnih sredstev se NO poslužuje za doseg svojih namenov?

NO se poslužuje raznih sredstev. Naj ta sredstva na kratko omenim. NO redno pošilja raznim vladam (ZDA, Kanadi, Nemčiji, Italiji, Vatikanu) in mednarodnim institucijam (Združenim narodom, Evropskemu parlamentu v Strassburgu, International Amnesty) poslanice, pisma, proteste, predstavke in podobno. Je pa treba pripomniti, da so vse emi-

grantske organizacije v teku let po vojni ugotovile, da imajo zlasti mednarodne ustanove kaj malo smisla in posluha za zahteve podjarmljenih narodov in sploh za emigrantske zadeve. Več uspeha imajo dopisi na posamezne vplivne osebe. S temi dopisi in z razpošiljanjem razne literature o Slovencih in o Sloveniji skuša NO pridobivati prijatelje po svetu. V zapuščini dr. Mihe Kreka in Miloša Stareta je zbrano obširno gradivo o poslanih in prejetih dopisih na razne strani sveta.

Ali ima NO stike z domovino?

NO ima stalne stike s prijatelji v domovini. Pokojni Miloš Sta-

Maj 1945. Kratek počitek in po lednji pozdrav ljubljeni domovini, ki jo bo preplavila komunistična strahovlada. Prehod skozi predor je za tisoče Slovencev pomenil življenjsko rešitev (foto Janko Mernik).



re je to še posebej skrbno organiziral.

Naj v tej zvezi omenim lep uspeh, ki ga je imelo „Pismo Slovincem v domovini“, ki je bilo leta 1977 v več tisoč izvodih poslano v domovino iz raznih evropskih in ameriških držav. To je cenzuro pisem v Sloveniji za nekaj časa še poostrilo.

Katere osebe sestavljajo NO?

Prvi predsednik NO je bil dr. Joža Basaj. Letá 1946 je prevzel predsedstvo dr. Miha Krek, ki je to mesto obdržal do svoje smrti (1969). Nato je bil na to mesto izbran Miloš Stare, ki ga je opravljal tudi do svoje smrti.

V času od ustanovitve NO (29. oktobra 1944) pa do danes je imel NO večje število odbornikov; nekateri so iz raznih razlogov odstopili, nekateri pa so danes že pokojni.

Sedaj šteje NO 13 članov, ki sta jih izbrali SLS in SDS v smislu medsebojnega dogovora iz leta 1944. To so: Rudolf Smersu (SLS), predsednik; dr. Anton Komotar (SDS), podpredsednik; dr. Ludvik Puš (SLS), tajnik; dr. Peter Urbanc (SDS), tajnik; odborniki pa so: inž. Ladislav Bevc (SDS), dr. Debeljak Tine (SLS), Peter Markeš (SLS), Otmar Mauser (SLS), Jože Melaher (SLS), Vladimir Menart (SDS), ga. Danica Petriček (SDS), Franjo Sekolec (SLS), Feliks Urankar (SDS).

Katere so glavne ovire in težave pri uresničevanju namenov NO?

Glavna ovira je bila zlasti med vojno in tudi še dolgo časa po vojni skrivljena in napačna informiranost zahodnega sveta o resničnem stanju v Sloveniji in v Jugoslaviji. Zahodni svet je bil pod vtisom silne komunistične propagande, ki je trdila, da so bili protikomunistični Slovenci kolaboracionisti nacistov in fašistov. Potrebni so bili veliki napor, da je svet ugotovil, da je bila to velika laž.

Velika ovira pri delu NO je tudi pomanjkanje sredstev za politično delo, zlasti za propagando. Komunistične države — med njimi tudi Jugoslavija — pa so dajale velike vsote za propagando.

Nadaljnja težava je obstajala in še obstaja v tem, da je svetovno časopisje večinoma v levičarskih rokah in v odkriti ali prikriti službi komunizma. Zato je razumljivo, da je bilo v te časopise težko ali celo nemogoče spraviti kako vest o resničnem stanju v Sloveniji med vojno in po njej.

Kakšen pomen ima NO za prihodnost slovenske domovine?

Dokler ne bo Slovenija zopet svobodna in dokler ne bo imela svoje državne samostojnosti, toliko časa ima obstoj in delovanje NO svoj velik pomen. Obstoj NO pa je pomemben tudi zato, ker — v nasprotju z mnogimi drugi-

mi emigrantskimi skupinami — dokazuje edinost in enotnost slovenske politične emigracije. To dejstvo je danes splošno znano in to večja naš ugled in našo veljavo. Zato je potrebno, da NO

kljub vsem težavam nadaljuje svoje delo. Potrebno pa je tudi, da mu vsi svobodoljubni Slovenci pri njegovem delu po svojih močeh pomagajo.

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Mirko Kunčič

Onstran morja...

RODNI KROV

Veter na polju
rahel kot dih,
okenca bela,
nageljni v njih:

slap plameneči,
rdeč kakor kri,
iz rane odprte
vre in kipi.

Gnezdo pod streho,
lastovka v njem,
topla peč v hiši
vabi v objem.

In nad vsem, mati,
tvoj blagoslov. —
Bodi pozdravljen,
rodni moj krov!

V TUJINO

Še roko v rokó, še besedo v slovó —
in v nočno tišino
kolesje jekleno ropoče trdó:
v tujino... v tujino...

Ves sključen in žalosten stiska se v kot
in misli na ženo,
na kočó razdrto, na drobceno hčer,
joj, komaj rojeno.

— Kako sem te, zemljica, z znojem pojil,
kako sem te ljubil!
In ti? Kaj si dala mi? Kamen za kruh.
Vse, vse sem izgubil.

Ne zase, za ženo gre sreče iskat,

za hčerko edino.
Kolesa votló kot iz groba pojo:
v tujino... v tujino...

V VLAKU

Trudna žalost z mano roma
v kraje tuje,
kakor črn gavran mi v srcu
kljuje, kljuje.

V nedogled bežé vasice,
potopljene
v svetle sanje opoldanske,
mimo mene.

Kakor lastovka nad rodnim
gnezdom kroži
misel moja in z jesenskim
vetrom toži.

Tiho je mladost umrla
tam za logom.
Vlak ropoče v sive dalje:
zbogom... zbogom...

BELA CESTA

Kam se vije bela cesta?
V daljna morja, v širni svet.
Tam so bučna vele mesta —
src nemirnih živ magnet.

Mnogo jih je že zvabila
kakor vešča iz noči,
kri in dušo jim izpila.
Zemlja kliče — in jih ni.

Na Holandskem, na Vestfalskem,
v Argentini, vsepovsod
so vrtinci, so tokovi.
Tone, gine v njih naš rod.

Kam se vije bela cesta?
V daljna morja, v širni svet.

Včasih iz tujine vrne
starček se — domov umret...

DOMOTOŽJE

Domotožje je kot v tesno
gajbico zaprta ptička:
o šumečih gajih poje
in o soncu vrhu grička.
daleč, daleč tam za goro,
kjer so zvezde vse bolj zlate,
kjer noči so kakor zibke,
toplih, mehkih sanj bogate.
Domotožje je kot ladja,
ki valove morske reže:
plove, plove, cilj je daleč —
Bog ve, če ga kdaj doseže...

KJE SMO MI DOMA

Kje smo, kje smo mi domá?
Tam ob Dravi, Savi, Soči,
tam ob lipi šumljajoči
sredi ravnega poljá.

Tam, kjer Triglav, kralj planin,
dviga krono nad obzorje,
kjer buči Jadransko morje
pesem naših bolečin.

Tam, kjer cerkvice sto in sto
po zelenih gričkih sanja,
na otočku zvon pozvanja
mile prošnje pod nebo.

Tam, kjer nagelj, rožmarin
z belih okenc se smehljata,
v vetru tiho šepetata:
Sladek je na dom spomin.

Tam smo, tam smo mi domá,
tam je naša zemljicá.

DOMOVINA

Kaj je, očka, domovina?

Pesem žitnih polj in rek,
govorica materina,
grenke solze njenih vek,
njenih uspavank milina;
tih otoček v jezeru,
v dalji gora in planina,
črni rudniki na dnu
in nad vsem neba sinjina.

Vsa ta beda, ves ta blišč,
src sladkost in bolečina,
jok otrok, njih smeh in vrišč,
rodna kočá in dolína,

rod, ki tu mrjè, živí,
moli, čaka boljših dni —
vse to, sin, je domovina,
zemlja sveta in edina.

NAŠA BESEDA

Čudežno ptičko imamo.
V srcu nam strune razpreda,
poje, smehlja se in joče —
naša beseda.

Mehka je, uspavajoča
kakor dih vetra v vrhovih,
silna kot duša, ki vriska
v velikonočnih zvonovih.

Stopi na morsko obalo,
kadar valovi bučijo
in jim ukaži, naj pesem
svojo na dno potopijo.

Leto 1945. Slovenski begunci na Vetrinjskem polju. Izgubili so premoženje,
izgubili predrago domovino, niso pa izgubili življenja in svobode.



Stopi na góro, ukaži
soncu, naj neha sijati,
materi svoji poreci:
Nehaj ljubiti me, mati!

Morje bo dalje bučalo,
sonce b odalje sijalo,
mati vsa tiha in bleda
te bo ljubila do konca —
večna je naša beseda.

JEZERO BLEJSKO

Jezero Blejsko,
jezero sinje,
čudežno topel
nate spomin je.

Tiho k otočku
čolnč je plaval,
z drobnimi valčki
se poigraval.

K cerkvi belj
mladi, veseli
s srcem pobožnim
smo pohiteli.

Kar je kdo prosil,
kar si želel je,
zvonček željá mu
k Bogu zapel je...

Jezero Blejsko,
jezero sinje,
čudežno topel
nate spomin je.

CERKEV BELA

Cerkev bela sred vasí,
v njej doma je ljubi Bog.
S stolpa zvon — bim bam — doní
daleč, daleč naokrog.

K službi božji vabi nas.
Kdor je malopriden, len,
v postelji potuhne se —
Bog takrat je žalosten.

VNUK POJE

Zemlja slovenska, zemljica draga,
daleč si, daleč onstran morjá
kakor kraljična zakleta iz pravljic,
mavrica pisana vrhu nebá.

Sončne planine, bistri studenci,
reke deroče, strme goré,
rožne poljane, šumni gozdovi,
vinske gorice in bele cesté.

Kakor na božjo pot romajo k tebi
goste procesije iz vsega svetá;
z zlatimi črkami vsem je zapisana
tvoja lepota na sredo srcá.

Rodni dom dedov tam pod Trigla-
|vom
videl mordá ne bom te nikdár —
pa te v spominu bom zvesto ohranil
kakor svetinjo na prsih vsekdar.

Zemlja slovenska, zemljica draga
daleč za morjem, onstran planjav!
Oj da sem lastovka, k tebi zletel bi
in ti ponesel dedov pozdrav.

VLAK

Vlak, vlak
črn kot vrag,
dolga kot kača
klopotača
v grozotanskem diru
vije se po tiru.

Kam se vije, kam drdra?
Do morjá, do morjá,
tam je barka pisana;

Verska skupnost v službi duhovnih poklicev

Danes Vas pozdravljamo kot božjo družino, kot župnijsko občestvo, ki se je zbralo okrog oltarja. Čez teden ste razkropljeni po mestih in vaseh, po tovarnah in pisarnah, po njivah in vinogradih. Gotovo je marsikomu izmed nas težko, ko se čuti osamljenega v svoji veri. Nedelja pa nas združuje. V cerkvi res lahko čutimo, da nas povezuje „en Gospod, ena vera, en krst, en Bog in Oče vseh“ (Ef 4, 5-6).

V prejšnji številki naše revije smo premišljali, kaj morejo verne družine storiti za prebujanje in rast duhovnih poklicev. Družine pa morajo dobivati oporo v svoji župniji. Tudi duhovni poklici se utrjujejo v župnijskem občestvu. Kakor pa se ob ugašajočem ognju ne moremo ogreti, tako se tudi družine in poklici ne morejo krepiti v versko hladni župniji. Bratje in sestre, pogosto s psalmistom prosimo za

mavrično porisana;
na tej barki kapitan
nas pozdravi: „Dober dan!“
Preko žametnih valov
nas popelje... kam? Domov.
Oj domov, oj domov,
Tja pod ljubi rodni krov!

duhovno očiščenje: „Čisto srce, o Bog, mi ustvari“ (Ps 51, 12). Ko dosežemo duhovno očiščenje, bomo bolj sprejemljivi za naloge, ki nas čakajo v župniji. Lažje bomo zahrepeneli po tem, da bi bili živa župnija. Živa župnija bo božja njiva za rast duhovnih poklicev. — Kaj pa pomeni — živa župnija?

Vsaka župnija ima zgled v življenju prvih krščanskih občin, o katerih je v Apostolskih delih zapisano, da „so bili stanovitni v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha in molitvah“ (Apd 2, 42).

Župnija je stanovitna v nauku apostolov, to je v Kristusovem nauku, na več načinov, najbolj pa tako, da se nenehno pogloblja v božjo besedo in jo spolnjuje. Redna oblika poslušanja božje besede je pri nedeljski maši. Vendar ni zadosti, če božjo besedo samo slišimo, nato pa jo pozabimo. O takih poslušalcih pravi sveto pismo, da so podobni človeku, ki svoj obraz ogleduje v zrcalu, pa takoj pozabi, kakšen je bil (prim. Jak 1, 23-24). Čisto drugače je evangelist Luka zapisal o Mariji, da je „vse te besede ohranila in premišljevala v svojem srcu“ (Lk 2, 19). Tako sto-

rimo tudi mi. Radi berimo, poslušajmo in premišljujmo božjo besedo, tako sami zase kakor tudi v skupinah. Danes imamo že po mnogih župnijah svetopisemske krožke, ki se poglobljajo v vsebino božje besede in se pri tem duhovno krepijo. Naj bi bilo takih krožkov vedno več. Pred kratkim smo dobili nov prevod svetega pisma nove zaveze z mnogimi opombami, kar bo v veliko pomoč za boljše spoznavanje božje besede.

Oznanjevanje božje besede Cerkv v novejšem času povezuje tudi s pripravo na zakramente in s prejemanjem zakramentov. Z veseljem sprejemajte te nove oblike oznanjevanja. — Otroci so deležni oznanjevanja božje besede zlasti pri verouku. Pri tem spoznavajo Boga, božjo voljo in ljubezen. Ob rednem in skrbno pripravljenem verouku se uvajajo v krščansko življenje v vsakem poklicu, na poseben način pa se pri tem utrjujejo duhovni poklici.

Starši danes ugotavljate, da pred nekaj desetletji niste imeli toliko možnosti za verski pouk in vzgojo. Da boste mogli svojim otrokom govoriti o Bogu in zanj s svojim življenjem pričevati ter vzgajati tudi duhovne poklice, se radi udeležujte različnih priložnosti za versko izobraževanje in poglobljanje, ki vam jih daje župnija. Tudi verski tisk, ki prihaja v vašo župnijo, vam more veliko pomagati. Širite ga, pa tudi berite in se ob njem pogovarjajte.

Živa župnija se pri oznanjevanju ne zapira vase, ampak je usmerjena v svet in povezana z vesoljno Cerkvijo. Zaveda se svojega misijonarskega poslanstva in se veseli, če v njej zorijo tudi misijonski poklici.

V župniji Bog posvečuje ljudi po zakramentih. Nedelja naj bo tudi za župnijo praznični dan, ko si vsi verni vzamemo čas za Boga, zase in za bližnjega. Nedelja naj bo dan sprave, ki nam jo Bog obilno deli v posebnem zakramentu. Kako prijetno je, če more kristjan prav na nedeljo s psalmistom zaklicati: „Blagor človeku, ki mu Gospod ne prišteva krivde“ (Ps 32, 2). Nedeljska maša je daritev vse župnije. Vsa dobra dela celega tedna polagamo na oltar. Kristusova in naša daritev nas vodi k Očetu in povezuje v medsebojni ljubezni. Pri maši moramo odložiti vse razprti-je in nesoglasja. Kristus nam govori: „Pojdi se najprej spraviti s svojim bratom, potem pridi in daruj svoj dar“ (Mt 5, 24). — Ljubezen je spoznavno znamenje pravega krščanstva. — Obhajilo je najtesnejša združitev z Bogom. Pomeni pa tudi edinost s tistimi, ki obhajilo prejmejo.

Ob oltarju rastejo in se utrjujejo duhovni poklici. Tisti, ki že zgodaj začutijo, da so poklicani, se radi bližajo oltarju kot ministranti, bralci, pevci ali drugi sodelavci. Zato je zelo pomembno, da je bogoslužje v župniji lepo pripravljeno.

Evharistija nam pomeni tudi

trajno Jezusovo navzočnost v tabernaklju. Če je Bog med nami, ne smemo brezbržno hoditi mimo njega. Globoka vera nas bo že sama po sebi vodila k češčenju Jezusa v euharistični skrivnosti. Prihajajmo tudi v skupinah. Določimo si ure češčenja. Koliko skrbi bi lahko odložili, koliko vprašanj in težav rešili v iskrenem pogovoru z Jezusom. Oltar in tabernakelj sta središče župnije in vir njene duhovne moči. Prav ob tabernaklju bo marsikdo lažje spoznal, kam ga Bog kliče.

V župnijsko življenje nujno sodi tudi dejavna ljubezen in diakonija. To je služenje in pomoč bolnim, invalidom, ostarelim in kakor koli potrebnim. Oznanjeva-

nje Cerkve brez ljubezni ni prepričljivo. Zato diakonija ni samo zasebna gorečnost nekaterih kristjanov, ampak naloga vse župnije. Hvalevredno je, da se v to dejavnost še posebej radi vključujejo mladi, ker za vse velja, da je vera brez del mrtva (prim. Jak 2, 26).

Marsikje je v župniji lepo pričevanje redovnikov in redovnic. Ponekod redovniki vodijo župnijo, drugod prihajajo le občasno za dušnopastirsko pomoč. Redovnice se pri nas zlasti posvečajo katehezi, vzgoji otrok in strežbi bolnikov. Njihovo pričevanje pa ni samo v vidnih opravilih. Z življenjem po evangeljskih svetih uboštva, čistosti in pokorščine pri-

Maja 1945. Begunci začenjajo postavljati šotore. Vsaka stvar je dobra za to: veje, drevesno lubje, kosi platna, pločevina zapuščenih vojaških vozil.



čujejo, da obstaja še neki drug svet, za katerega naj bi tudi mi živeli. Na prav poseben način nekateri redovniki in redovnice živijo svoje skrito življenje molitve in žrtve v popolni odmaknjenosti od sveta. Medtem ko mi delamo in celo, ko ponoči počivamo, oni čujejo in molijo za župnijo in za ves svet. Take hiše so pravi blagoslov za človeštvo.

Bratje in sestre! V župniji imajo svoje mesto in svoje poslanstvo vsi stanovi in poklici, pa tudi vse starostne dobe. Kako bi si mogli zamišljati živo župnijo brez mladih? Mladina naj raste v zavesti soodgovornosti za župnijo, za krajevno in vesoljno Cerkev. Prav ob tem bo marsikdo lahko zaslišal božje povabilo: „Pojdi tudi ti v moj vinograd!“ (Mt 20, 7). — Zakonci in starši imajo veliko poslanstvo, kakor smo premišljali v prejšnji številki. Bolniki, invalidi in ostareli naj bodo vedno vključeni v župnijsko življenje. Morda bodo prav ti izmoliili največ duhovnih poklicev. — V mnogih župnijah so zaživeli župnijski pastoralni sveti, ki naj še prav posebno čutijo soodgovornost za živo župnijo. Vsi pa se iskreno vprašajmo: Kaj naša župnija more storiti za duhovne poklice? — V vsaki, še tako majhni župniji, je mogoče zbrati vsaj majhno molitveno skupino. Kjer sta dva ali so trije zbrani v Jezusovem imenu, je Jezus sredi med njimi. To pa je najpomembnejše. Posebej naj o tem premišljajo župnije, v katerih že dolgo



ni bilo nobenega duhovnega poklica.

Dragi verniki! Vsi ustvarjajmo v svojih družinah in župnijah tako okolje, v katerem bodo povabljeni mogli spoznati svojo poklicanost in se z veseljem odzivati: „Gospod, tukaj sem, pošlji mene!“ (Iz 6, 8).

Marija, mati večnega in velikega Duhovnika, nas s svojim zgledom spodbuja k veselemu krščanskemu služenju in k delu za duhovne poklice. Prosimo jo, naj posreduje pri Bogu, da bi bile naše družine svete in da bi bile naše župnije živa občestva, da bomo imeli dovolj pastirjev, dovolj sodelavcev in pričevalcev v duhovniškem, redovniškem in misijonarskem poslanstvu Cerkve.

Naj nas vse v teh prizadevanjih spremlja blagoslov Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

Vaši škofje

Nova zaveza v novem slovenskem prevodu

Svetopisemska knjiga nove zaveze obsega v novem slovenskem prevodu 768 strani. Knjigo je izdal ljubljanski nadškofijski ordinariat. To je druga najobsežnejša verska knjiga, izdana v Sloveniji v povojnih letih. Tiskana je na biblijskem papirju. Grški izvirnik so poslovenili trije klasični jezikoslovci — Kajetan Gantar, Alojz Rebula in Otmar Črnilogar — ter biblicist France Rozman. Novi prevod je nastajal 4 leta. Delo prevajalcev je pregledalo še 18 strokovnjakov, izbranih članov redakcijske komisije za novi slovenski prevod svetega pisma. Sopredsednika koordinacijskega odbora sta bila biblicista ljubljanske teološke fakultete dr. Jože Krašovec in dr. France Rozman, sedanji dekan. Dve tretjini knjige obsegajo uvodi in opombe prevedene iz francoskega ekumenskega prevoda Svetega pisma. Jezikovno izboljšavo poslovenjenega izvirnika so opravili slovenisti Janez Gradišnik, Mirko Mahnič in Avgustin Pirnat. Zadnjo redakcijo celotnega besedila pa je opravil dr. France Rozman. O novem prevodu so na petih sejah razpravljali tudi slovenski škofje na temelju poročila mariborskega pomožnega škofa dr. Jožefa Smeja. Vse delo je usklajeval ter opravil tehnično redakcijo msgr. Zdravko Reven.

Ob izidu novega slovenskega prevoda Svetega pisma nove zaveze je nadškof dr. Alojzij Šuštar 15. januarja sklical tiskovno konferenco v sprejemni dvorani nadškofijskega do-

ma. Vodil jo je dr. Drago Klemenčič, glavni urednik Družine. Udeležili so se predstavniki verskega tiska, iz Hrvatske, iz slov. zamejstva ter časnikarji osrednjih slovenskih časnikov. Kratek vpogled v tiskovno konferenco je pripravila tudi ljubljanska televizija. „Slovenskemu narodu izročamo knjigo življenja!“ je bilo osrednje sporočilo 4 govornikov. O zgodovini nastajanja novega prevoda je spregovoril prof. dr. Jože Krašovec, o vsebinskih novostih ter znanstveni neoporečnosti novega prevoda dekan dr. France Rozman, o jezikovnih značilnostih, o prizadevanjih slovenistov, da bi novi prevod dobil čim ustrežnejšo jezikovno obliko, je govoril prof. Janez Gradišnik, o pomenu novega prevoda za Cerkev na Slovenskem in o izrazni moči slovenskega jezika za razodeto božjo resnico je razmišljal nadškof dr. Alojzij Šuštar.

Številne izdaje posameznih knjig so se vrstile od Trubarjevega slovenskega prevoda evangelija po Mateju (1555) do Rozmanovega prevoda evangelijev (1979). V tem času so nastajali tudi celotni prevodi svetopisemskih besedil: pred 400 leti Dalmatinova biblija, pred 200 leti Japljevo Sveto pismo, pred 125 Wolfovo Sveto pismo, pred 25 leti mariborsko Sveto pismo, pred 10 leti pa ekumenska izdaja SP (popravljen mariborska).

Pobudo za nove prevode SP dosledno iz izvirnika je dal zadnji cerkveni zbor. Zadnji slovenski prevod

iz izvirnika je nastal pred 60 leti, svetopisemska znanost pa je v tem času naredila velik korak naprej, a tudi jezik je živ organizem, ki se razvija.

Sodelovanje klasičnih jezikoslovcev, slovenistov z izvedenci za biblična, teološka, pastoralna in ekumenska vprašanja je rodilo kar najlepši sad. Prevod nove zaveze je dosledno po izvirniku, po znanstveno-kritični izdaji združenih bibličnih družb, ki upošteva vse dosežke sodobne tekstne kritike in inačice rokopisnih najdb; prevod je nastajal v duhu izsledkov vseh svetopisemskih disciplin, posebno arheologije, etnografije, sociologije, ki omogočajo boljše razumevanje svetopisemskega sporočila.

.....

V BLESKU ŽLAHTNEGA ELEMENTA

„...mislim, da smo vsi skušali puščati zunaj sejne dvorane svoje bolj ali manj občutljive kulturniške jaze: samo Besedi naj bi šla vsa naša občutljivost, čim večji verodostojnosti in sijaju tiste Besede, ki ne bo prešla, tudi ko bosta prešla nebo in zemlja. Zase lahko rečem, da sem se nekajkrat odpovedal opredelitvam, ki so se mi tako rekoč usedle pod srce, to pač v prepričanju, da besedilo Svetega pisma ne more biti poligon za stilno nastopaštvo.

...Režiji, ki je nad nami, sem hvaležen, da me je počastila z nalogo, da s svojim pisalom, kakršnokooli že naj bo, zakopljem proti samim izvirkom Sporočila, brez katerega bi mi bila danes življenje in zgodovina grozljiv absurd. Od tega dela odhajam z občutkom rudarja, ki se poslavlja od zlatokopa, v katerem je delal: z občutkom, da bo v njegovih očeh še dolgo žarel odblesk žlahtnega elementa, ki ga je obkrožal. Še več: z občutkom, da je nekaj tistega žlahtnega prahu prešlo v njegove kosti.

Alojz Rebula, prevajalec Nove zaveze svetega pisma
(prispevek pri okrogli mizi, odlomek)

16. januarja je bila na Teološki fakulteti v Ljubljani predstavitev novega prevoda za širšo javnost z zgoraj omenjenimi referati. Nato je sledila okrogla miza na sveto pismo na temo „Sveto pismo danes — Sveto pismo meni“. Istočasno je bila odprta izredno bogata in zelo zanimiva razstava Svetega pisma v kapeli Teološke fakultete.

Prva naklada novega prevoda je bila v 2 dneh razprodana (6.500 izvodov). Založnica je naročila ponatis. Zaradi dobave bibličnega papirja se bo nova naklada zavlekla najbrž na nekaj mesecev. Zdi se, da je novi prevod SP NZ v slovenščino potolkel vse založniške rekorde.

Pomen novega prevoda Sv. pisma nove zaveze za Cerkev na Slovenskem

Ob izidu novega prevoda Sv. pisma nove zaveze je nadškof dr. Alojzij Šuštar 15. I. 85 na tiskovni konferenci v nadškofijskem domu spregovoril takole:

1. Novi prevod Svetega pisma nove zaveze pomeni za Cerkev na Slovenskem najprej veselje in zadovoljstvo ob tako pomembnem zgodovinskem, verskem in kulturnem dogodku. Trdo in dolgo delo so opravljali samo nekateri strokovnjaki, veseli pa smo ga vsi in vsi bomo uživali njegove sadove.

2. Ob tem izrekam svojo posebno hvaležnost in zahvalo vse Cerkve na Slovenskem

— najprej Bogu, od katerega pride vsak dober dar, da nam je dal svojo besedo, ki je v novi zavezi zapisana v grškem jeziku, in možnost, da smo ob 1100-letnici smrti sv. Metoda in 400-letnici Dalmatinove Biblije dobili prevod v današnjem slovenskem jeziku. S tem prihaja do izraza, da je verska in kulturna dediščina, ki sta nam jo prinesla sveta brata Ciril in Metod, na naši zemlji še danes živa, in da je današnji slovenski jezik v svojem razvoju od brižinskih spomenikov, Trubarja in Dalmatina prek Japlja in vseh drugih prevajalcev Svetega pisma in oznanjevalcev evangelija vedno bolj dozorel, da izrazi bogastvo božje besede;

— potem ljudem, ki so pri novem prevodu sodelovali, obema sopredsednikoma komisije za prevod Svetega pisma, vsem prevajalcem, vsem strokovnim in drugim sodelavcem, vsem ustanovam in pomočnikom doma in po svetu. (Seznam sodelavcev je objavljen na str. 10 v knjigi novega prevoda).

Iz imen je razvidno, da je značilnost novega prevoda v tem, da ni delo enega človeka, temveč sad sodelovanja veliko različnih strokovnjakov na bibličnem, teološkem, jezikovnem, pastoralnem in ekumenskem področju. Tudi tehnično delo, tisk in zunanja oprema knjige zaslužijo vse priznanje.

3. Novi prevod nam v današnjih razmerah v skrbi za slovenski jezik in njegovo pristnost in v prizadevanju za njegovo ohranitev postavlja predvsem dve vprašanji:

a) Kakšen mora biti jezik, da ustreza vsebini, ki jo izraža, v našem primeru božji besedi, ki je med nami danes navzoča v domačem slovenskem jeziku? V kakšnem odnosu sta in morata biti med seboj bogastvo božje resnice in plemenitost in lepota jezika? Kdaj je sodoben živ jezik dovolj

razvit in dozorel, dovolj poglobljen in dovolj tenkočuten, da more zajeti vse razsežnosti, posebnosti in različnosti izvirnega jezika? Novi prevod grškega izvirnika v današnjo slovenščino je bil za prevajalce in bo tudi vsaj za nekatere bralce priložnost za preverjanje izrazne moči in bogastva sodobnega jezika na posebnem področju, ko gre za srečanje med Bogom in človekom.

b) Drugo vprašanje pa je, kakšen mora biti današnji živj slovenski jezik, da nam posreduje pristno božjo besedo, ki je bila zapisana okrog 1900 leti, tako jasno in razumljivo, da bralca oziroma poslušalca doseže in zadene v živo in mu prinese odgovor na njegova vprašanja in mu postane luč, vodilo in kruh za življenje. Novi prevod pomeni močan izziv za vse, ki ga bodo vzeli v roke. Nanj moramo odgovarjati v veliki širini duha in srca. Prepričan sem, da je vsak prevajalec izvirno besedilo hotel prevesti kar najbolj razumljivo. Obsežne opombe in razlage pa kažejo, kakšna naloga čaka še bralce, in upajmo, da se te naloge ne bodo ustrašili.

4. Novi prevod Svetega pisma nove zaveze pomeni za Cerkev na Slovenskem dve pomembni nalogi:

a) Božja beseda v sodobni in živj slovenščini mora postati še bolj sestavni del našega verskega, kulturnega in narodnega življenja. Za verne bi to moralo biti samo po sebi umevno. A tudi za tiste, ki nimajo zveze s Cerkvijo, toda iščejo in so odprti za človeške vred-

Sodelavci novega prevoda

Koordinacijski odbor: dr. Jože Krašovec in dr. France Rozman kot sopredsdnika in Zdravko Reven kot tajnik. **Svtopisemsko besedilo so prevedli:** Otmar Črnilogar (1 Kor, 2 Kor, 1 Tim, 2 Tim, Tit, Heb, 1 Pt, 2 Pt, 1 Jn, 2 Jn, 3 Jn in Jud), dr. Kajetan Gantar (Apd) Alojz Rebula (Rim, Gal, Ef, Flp, Kol, 1 Tes, 2 Tes, Flm in Raz), dr. France Rozman (Mt, Mr, Lk, Jn, Jak). **Svetopisemska ime:** dr. Kajetan Gantar in dr. Jože Krašovec. **S prevajalci so sodelovali:** dr. Jurij Bizjak, Janez Gradišnik, Mirko Mahnič, dr. Erika Mihevc-Gabrovec, dr. Jože Krašovec, Avguštin Pirnat, Zdravko Reven, dr. France Rozman, dr. Jožef Smej, dr. Anton Strle, Janez Zupet.

note in kulturno izročilo ter imajo čut in smisel za slovenski jezik, pomeni novi prevod nevsiljivo ugodno priložnost, da se seznanijo s knjigo, ki jo danes predstavljam.

b) Komur pa je Sveto pismo božja beseda v smislu razodetja, ta novega prevoda ne bo bral le pod jezikovnim vidikom in ga presojal kot obogatitev slovenskega slovstva, temveč bo v njem videl Knjigo življenja. Ob tem prevodu in z njim se v nadaljevanju najboljšega izročila našega naroda, a vendar tudi na nov način, uresničuje dialog med Bogom in ljudmi. Iz tega dialoga naj se razvije vedno bolj tudi pogovor med ljudmi samimi, in to v iskanju resnice in

Izjave o intervjuju dr. Grmiča

1. številka letošnje „Družine“ je objavila članek teoloških strokovnjakov, ki utemeljuje izjavo Slovenske pokrajinske škofovske konference (glej DŽ 2/1985) ob intervjuju dr. Vekoslava Grmiča. Članek nosi naslov „Ne ‚dovoljeno-prepovedano‘, temveč ‚dobro-zlo‘.“

1. Intervju naslovnega škofa in profesorja Teološke fakultete v Ljubljani, oddelek Maribor, v Jani (14. 11. 1984) obravnava nekatera žgoča moralna vprašanja, dotakne pa se tudi več drugih teoloških, pastoralnih in cerkveno-družbenih vprašanj. Zaradi posebnega načina obravnavanja teh pomembnih življenjskih področij, ki zadevajo vero in moralno, je intervju od vsega začetka zbudil pri veliko bralcih začudenje, pri mnogih zmedo in ogorčenje, pri nekaterih pa tudi bolj ali manj kritično odobravanje.

2. Izjava Slovenske pokrajinske škofovske konference (Družina, 25. novembra 1984, str. 1) je predvsem opozorila, da so „trditve in

v življenju ljubezni in v osebnem odgovoru na božjo besedo.

Z željo, da bi se to pri nas doma in pri vseh naših rojakih po svetu vedno bolj dogajalo, izročam ob 400-letnici Dalmatinove Biblije in ob 1100-letnici smrti sv. Metoda novi prevod Svetega pisma nove zaveze slovenskemu narodu.

mnenja v intervjuju... v več bistvenih vprašanjih, ki zadevajo zakonsko in družinsko življenje..., izražena tako, da niso v skladu s krščansko etiko in naukom katoliške Cerkve. Prav tako ne ustrezajo pastoralnim smernicam Cerkve.“ To izjavo so škofje dali v duhu odgovornosti za oznanjevanje zdravega nauka in uveljavljanje cerkvenih Pastoralnih smernic. Zaradi zmede, ki je nastala ob izidu intervjuja, je bila ta izjava pastoralno potrebna in nujna. Izjava je načelno opozorila na neskladnost izraženih trditev in mnenj in zato zahteva ustrezne in konkretne utemeljitve. Vsaj delno jo hoče dati naš prispevek.

3. Značilen je način in ton, kako intervju obravnava nekatere vprašanja.

a) Težka in zapletena življenjska moralna vprašanja obravnava preveč površno in premalo razločuje različne vidike. Zato so nekatere formulacije, čeprav same v sebi niso napačne, v kontekstu nejasne in dvomne. Pri tem ne gre za to, o čem je avtor osebno prepričan in kako posamezna načela osebno razume, marveč za to, KAJ IN KAKO je to izraženo v intervjuju in kako je mogoče ali celo nujno to razumeti. Gotovo v mejah intervjuja ni mogoče vsega povedati, prav zato pa je pomembno, kaj in kako je povedano in kaj zamolčano.

b) Res je, da so nekatera moralno teološka vprašanja, ki jih intervju obravnava, in njihovo pastoralno in človeško reševanje, odprta. Razlika pa je, ali pridejo ta vprašanja na vrsto v znanstvenem pogovoru ali razpravi, v osebem pogovoru s prizadetim ali na pastoralni konferenci: za določen krog ljudi, kjer je mogoče v pogovoru stvari pojasniti, ali pa v tako nedorečenem intervjuju, ki si ga lahko vsak po svoje razlaga, avtor pa nima možnosti, da bi napačna razumevanja in sklepe pojasnil ali popravil.

c) Upoštevati je treba tudi naše razmere, v katerih ima Cerkev omejene možnosti, da bi ljudem predložila svoj nauk. Mnogi kristjani niso dovolj poučeni v verskem in moralnem nauku (o osebni in objektivni krivdi tu ne bomo soditi), prav tako pa tudi drugače misleči iz intervjuja nikakor ne morejo spoznati prave vsebine in utemeljitve cerkvenega nauka ter njegovega življenjskega pomena.

d) Avtor intervjuja je naslovni škof in profesor teologije, zato ima službeno poslanstvo označiti cerkveni nauk. Vendar napravlja vtis, da se na neki način postavi zunaj Cerkve; naslavlja na Cerkev nekatere krivične in neutemeljene očitke in zavzema negativna ali omalovažujoča stališča do njenega nauka.

4. V tej utemeljitvi izjave SP ŠČ se je mogoče dotakniti le nekaterih spornih vprašanj, ki jih

intervju načenja, in so po svoji teži različna:

Članek bomo objavili v prhodnji številki naše revije.

ODGOVOR DR. GRMIČA IN SVOJ PRIPIS

je objavila „Družina“ v svoji 3. letošnji številki:

Moj odgovor na to utemeljevanje strokovnjakov bo kratek. Po dal ga bom v nekaj točkah.

1. Kar zadeva moralna načela, ki jih članek navaja, moram reči, da jih nisem v svoji izjavi v Jani zanikal, zato lahko samo izjavim, da jih slej ko prej priznavam. Nekaj drugega pa je seveda uporaba teh načel v konkretnih primerih in odnos do človeka, ki se po teh načelih ne ravna ali se ne namerava ravnati. In o tem sem razpravjal v svojem intervjuju v Jani. Vedno mi pač prihaja na misel prizor iz evangelija, ko Kristus ne obsodi grešnice, ki naj bi zaslužila smrt s kamenjem, kakor je to določala Mojzesova postava.

2. Glede verske vzgoje v družini bi pripomnil, da sem govoril le o primeru, ko sta zakonca zagovornika različnih nazorov, ko je eden veren, drugi pa ne in se ne moreta zediniti glede verske vzgoje otrok. Vest imata namreč oba in oba se morata tudi ravnati po svoji vesti. Vendar vest vsakemu od njiju govori drugače. V takem primeru potem velja tisto, kar sem izjavil, da naj namreč versko vzgojo (v ožjem pomenu) odložita in prepu-

stita poznejši odločitvi otroka, da si bo nekoč sam izoblikoval svoj nazor, da se bo nekoč sam odločil za vero ali nevero.

3. V odgovoru strokovnjakov je tudi rečeno v zvezi z reševanjem življenja matere in otroka v njenem primeru: „Temeljno vprašanje pri takem dejanju je človekov namen.“ Takšno izjavo je mogoče napačno razumeti, namreč v smislu, da namen posvečuje sredstvo, in v resnici postavlja ta izjava nekoliko pod vprašaj prejšnje trditve v istem odstavku. Še tako dober človekov namen nikakor ne more spremeniti moralne vrednosti nekega dejanja, ki je po svojem bistvu usmerjeno v nasprotno smer. Vendar to pripominjam samo spotoma. Hočem samo reči, da ostane vedno kaj nedoročeno.

4. Zastavlja se mi vprašanje, ali ne bi bilo povsem drugačno ozračje v zvezi z mojim intervjujem, če bi se razprava začela s takšnim pisanjem, kakor je v tem odgovoru strokovnjakov, ne pa z izjavo Slovenske pokrajinske škofovske konference, ki jo odgovor strokovnjakov skuša utemeljevati.

5. Na vse drugo, o čemer je govor v tem odgovoru strokovnjakov in kar sicer zadeva moje nazore, ne bom odgovarjal, ker sem o tem že dovolj pisal v Znamenju in inozemskih revijah, s čimer sem svoje nazore tudi teološko dovolj utemeljil.

VEKOSLAV GRMIČ
nasl. škof in profesor

PRIPIS UREDNIŠTVA: Po mnenju nasl. škofa in profesorja V. Grmiča „naj bi“ članek strokovnjakov utemeljil izjavo SPŠK oz jo „skuša utemeljevati“. Po našem prepričanju pa jo je tudi stvarno utemeljil, o čemer nas potrjuje tudi odgovor dr. Grmiča.

1. Veseli smo in radi jemljemo na znanje in z nami gotovo vsi bralci Družine, da dr. Grmič pravi, da moralnih načel v intervjuju ni zanikal in da jih slej ko prej priznava. Če pa še enkrat primerjamo intervju in utemeljitev izjave SPŠK, nam je to trditev težko razumeti. Teoretično priznavanje načel in praktična uporaba si ne moreta nasprotovati: če je praktična uporaba takšna, da pri tem načela nimajo veljave in obveznosti, kaj potem še pomeni teoretično priznavanje načel? Prizor iz Janezovega evangelija o grešnici, ki je Kristus ni obsodil, je znan. Težko si predstavljamo, da bi kdo zagovarjal kamenjanje po Mojzesovi postavi. Vendar je tudi v evangelijskem duhu razumevanja in usmiljenja do grešnikov treba govoriti o moralnih načelih in o cerkvenem nauku drugače, kakor govori intervju. Merila najdemo v izjavah cerkvenega učiteljstva, ki jih prav glede obravnavanih vprašanj ni malo.

2. Vprašanja vzgoje otrok v mešanem zakonu tudi ob različnih prepričanjih v vesti nikakor ni mogoče reševati in rešiti na tako preprost način, kot ga ponavlja odgovor dr. Grmiča. Tu gre

vedno za življenjski proces, ki se mu posebno verni zakonec nikdar ne more odtegniti na takšen način, da bi versko vzgojo odložil in vse prepustil poznejši odločitvi otroka.

3. Res je, da dober namen ne more spremeniti dejanja, ki je samo v sebi slabo, čeprav je subjektivno lahko olajševalna okoliščina. Slab namen pa dejanje, ki je v sebi dobro, spremeni v slabo. Za presojanje subjektivne krivde namen ostane temeljno vprašanje. Da pa je v konkretnem primeru treba upoštevati vse tri sestavine, dejanje samo, okoliščine in namen, je jasno.

4. Tudi nam se zastavlja vprašanje, zakaj je bilo treba s takim intervjujem ustvariti ozračje, ki bi sicer bilo lahko drugačno. Če bi šlo res za kakšno razpravo, bi se morala začeti na precej drugačen način in najbrž tudi kje drugje. Izjava SPŠK pa je bila zaradi načina in vsebine intervjuja samega, zaradi avtorja, ki je bil predstavljen in poudarjen kot naslovni škof in profesor na Teološki fakulteti, torej v službi s poslanstvom „uradne“ Cerkve, in zaradi številnih reakcij s strani duhovnikov in vernikov, po našem mnenju ne samo upravičena, ampak nujna. Škofje ne bi bili izpolnili svoje dolžnosti, če bi bili javnost pustili v nejasnosti, kaj uči moralna teologija in kakšen nauk in kakšne pastora'ne smernice zastopa Cerkev. Če bi izjave SPŠK ne bilo, bi le malo ljudi bralo tako teološko utemeljitev,

kot so jo napisali strokovnjaki. Obžalujemo pa, da utemeljitev ni bila objavljena hkrati z izjavo SPŠK ali vsaj v naslednji številki Družine.

5. Bralci Jane in verjetno tudi bralci Družine ne poznajo vsi Grmičevih člankov v Znamenju in v inozemskih revijah. Zato se tudi izjava SPŠK in utemeljitev strokovnjakov v Družini nanašata samo na intervju v Jani in na mnenja in trditve, kakor so bila tam izražena, in na nič drugega. Kot je bilo že napovedano, se bomo brez polemike z naslovnim škofom in teološkim profesorjem v Družini ponovno vračali k zastavljenim moralno-teološkim in pastoralnim vprašanjem.

TEOLOŠKI PROFESORJI O SPORNIH STALIŠČIH

Popolna podpora izjavi Slovenske pokrajinske škofovske konference

V 6. številki je objavila „Družina“ izjavo fakultetnega sveta Teološke fakultete.:

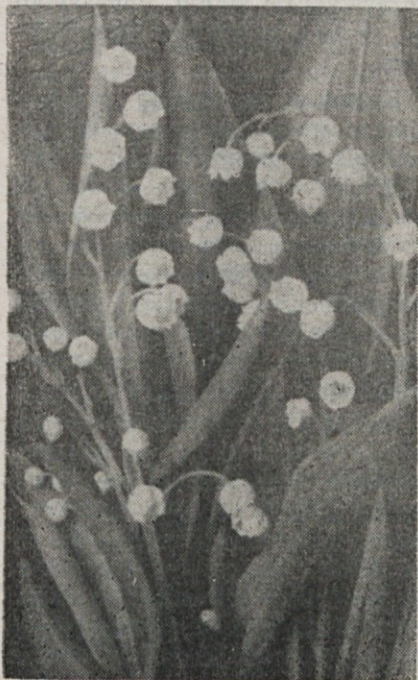
Na seji 28. januarja 1985 je redni fakultetni svet Teološke fakultete v Ljubljani soglasno sprejel izjavo ob intervjuju prof. dr. Vekoslava Grmiča v Jani. V izjavi med drugim rečeno, da „nekatero izjavo, kakor so zapisane v intervjuju, so ali izražene tako, da niso v skladu s krščansko etiko in naukom Cerkve, ali so nedorečene, tako da jih je mogoče različno razlagati, ali pa izražajo neutemeljene sodbe. Ker



povedal. Zato... meni, da je bila izjava Slovenske pokrajinske škofívske konference glede na vse okoliščine potrebna in utemeljena.“

Podrobnejšo obrazložitev spornih moralnih, teoloških, pastoralnih in družbeno-cerkvenih vprašanj so nekateri članí profesor-skega zbora podali v 1. letošnji številki Družine na 3. in 4. strani.

Celotno besedilo izjave rednega fakultetnega sveta skupaj s pripombami dr. Vekoslava Grmiča, ki se je glasovanja vzdržal, bo objavljeno v Bogoslovnem vestniku in Sporočilih slovenskih škofij.



gre za nekatera zelo pomembna življenjska vprašanja, le-teh ni mogoče obravnavati tako površno, nejasno in nestrokovno... Nodrečenost in nejasnost sta najbolj vidni pri obravnavanju moralno teoloških vprašanj o začetku človekovega življenja, o splavu, o načinu urejanja spočetij, o predzakonskih spolnih odnosih in podobno. Vekoslav Grmič obravnava nekatere mejne primere na način, ki (nepoučenemu) bralcu otežkoča pravilno presojanje moralnih dolžnosti in povzroča zmedo, ker gre za besede škofa in teološkega profesorja.“

Redni fakultetni svet izjavlja, „da se ne more strinjati z nekaterimi njegovimi stališči in izvajanjem ter z načinom, kako je to

KOMISIJA O MEDJUGORJU

V sedanji sestavi je imela Komisija za preiskovanje dogodkov v Medjugorju četrto sejo 7. in 8. marca v prostorih škofijskega ordinariata v Mostarju. Navzoči so bili vsi povabljeni člani, le dr. France Orazem je opravičil svojo odsotnost. Sejo je začel krajevni škof Pavao Žanić, takoj nato pa je odšel, da bi lahko komisija pod vodstvom dr. Mata Zovkića popolnoma svobodno delala in raziskovala.

Prvi dan zasedanja so trije člani komisije obiskali Vicko Ivanović na njenem domu in se z njo pogovarjali o njenem sedanjem zdravstvenem stanju. Pogovarjali so se tudi z Ivanom Dragičevićem.

Komisija je najprej razpravljala o smislu svojega nadaljnjega dela po nasprotujočih si stališčih dveh hrvatskih škofov, ki sta bili objavljeni v tujem in delu domačega tiska. Škofa sta zagotavljala, da je to njuno zasebno mišljenje, objavljeni stališči na sedanji stopnji raziskovanja dogodkov pa kljub vsemu pomenita oviro.

Posamezni člani komisije so poročali o nalogah, ki so jih bili prevzeli. Dva člana sta poročala o karizmatičnih gibanjih v Cerkvi; komisija je namreč ugotovila, da pastoralni delavci v Medjugorju vgrajujejo nekatere prvine karizmatičnih gibanj v svoje pastoralno delovanje. Član komisije je poročal o postu, pokori in spreobrnjenju v sporočilih medjugor-

skih vidcev. Pri tem je posebej iskal trajne sadove spreobrnjenja. Dva člana sta analizirala medjugorska sporočila s stališča teoloških težav. Pri tem sta nalešla na vprašanje razlik v besedah samih vidcev in razlagah pastoralnih delavcev in drugih ljudi, ki so prihajali v stik z vidci. Trije člani komisije so poročali o disciplinskih težavah v zvezi z dogodki v župniji Medjugorje. Komisija meni, da na tem področju predstavlja največjo težavo cerkvena nepokorščina dvojice nekdanjih kaplanov iz Mostarja, ki sta odklonila predstavitev in se pri tem sklicevala na sporočila iz Medjugorja. En član komisije je analiziral eshatološke grožnje iz Medjugorja (oblast hudobnega duha nad svetom, grožnja skorajšnjega propada, skrivnostna znamenja, po katerih spreobrnjenje ne bo več mogoče).

Psihologa, tudi člana komisije, sta poročala o rezultatih testov, ki sta jih opravila na vidcih in nekaterih duhovnikih iz Medjugorja.

Pri svojem delu se komisija srečuje s težavami tudi zaradi nekritičnih negativnih sodb o njeni sedanji sestavi, ki so bile objavljene v različnih člankih v domačem in tujem tisku.

Posamezni člani komisije so prevzeli naloge za naslednji redni sestanek, ki bo 30. in 31. maja 1985.

Komisija za preiskovanje dogodkov v Medjugorju

v družini

MARIJA V ZAKONU

V enem od naših razmišljanj smo se spomnili moža Marije, božje matere, Jožefa, in ga v duhu gledali kot izredno pozornega moža. Toliko bolj ne moremo mimo izredne žene Marije, ki je imela edinstvenega otroka in ga skupaj z možem Jožefom vzgajala. Kakorkoli je bil to v več pogledih izjemen zakon, je vendar vedno bil vzor vernim poročenim in je tudi našim sodobnikom.

Vsa Marijina veličina izhaja prav iz njenega božjega materinstva, torej iz njenega ženstva, ki ga je prostovoljno posvetila božji službi, ko je nekega dne dojela, kaj Bog konkretno od nje hoče. Še tako nenavadna, nepričakovana pota, ki so jo čakala, je niso odvrnila od volje in veselja, da tako izpolni svoje življenjsko poslanstvo žene in matere.

Nihče izmed vas, ki ste poročeni, ne uide neštetim presenečenjem v svojem zakonskem in družinskem življenju. In marsikdo je že rekel, da se ne bi poročil, ko bi prej vedel, kakšne težave ga bodo doletele. Pa sta vendar pravilna Marijina misel in ravnanje, ko ji je bil napovedan „meč, ki bo presunil njeno dušo“ (Lk 2, 35) v njenem za-



konskem in družinskem življenju, da je vendar z veseljem in neomajno vztrajnostjo šla po tej poti naprej. Kjer je bil Kristus, tam je hotela biti tudi ona. In če Kristus ni ušel križevemu potu svojega življenja, tudi Mariji ni prihajalo na misel, da bi se mu izmaknila. „Zgodi se tvoja volja,“ je bilo njeno življenjsko geslo. Doživljala je vso težo materinstva, a še prej zapletenost zakonskega življenja, ko ni vedela, kako naj razloži ljubljenu Jožefu izredno dogajanje v sebi. Srečavala je skrivnostna dogajanja, ki jih ni razumela. Edino, kar je v takih trenutkih mogla, je bilo, da jih je hranila v svoji notranjosti in o njih premišljevala skupaj s svojim možem Jožefom. Kaj šele, ko je razmeroma kmalu postala vdova, ko je torej ostala čisto sama in je

morala postati mati obešenca na križ, po nedolžnem na smrt obsojenega Sina. Pa je vendar njena duša „povelicevala Gospoda“, posebej seveda takrat, ko je s Sinovim vstajenjem doživljala s svojim ženskim in materinskim izkustvom vso veličino in dobroto božje previdnosti, ki končno zmaguje, osvobaja in osrečuje.

Naše slovenske matere so bile že od nekdaj častilke božje matere, posebej z nazivom Žalostne. Pa ne zato, ker bi bile črnogledke, saj so prav one večkrat tiste, ki v domu vedrijo; niti zato, ker bi jemale zakonsko in družinsko življenje kot nekaj nelepega. Vedo le in doživljajo, da je življenje nasploh, kaj šele v zakonu in v družini, zelo zahtevno, polno težav in mnogokrat skrivnosti, ki jih lahko prenesejo samo z zaupanjem v Boga in njegovo ljubečo previdnost, iz katere je živela tudi sama božja mati Marija.

V Mariji so gledale tudi vzor vzgojiteljice, ki je znala s svojo žensko naravo — s svojim neposrednim spoznavanjem, ki zna brez razmišljanja in dokazov uganiti in slutiti stvari — vzgajati otroka Jezusa, razumeti moža Jožefa ter svetovati ljudem okrog svoje družine. Morala je biti enkratna, edinstvena žena, saj nikdar v njeni misli, besedi ali dejanju ni bilo sence zla, hudobije, nepotrpežljivosti, naveličanosti, jeze, užaljenosti, skratka nobene sebičnosti. Kakšna žena, kakšna mati, kakšna vzgojiteljica, kakšna vzgojiteljica, kakšna sosedka in

znanka ter sorodnica, kakšna svetovalka in prijateljica s svojim Jožefom drugim poročenim! A tudi kakšna molilka, kakšna hišna svečenica! Kako je znala gojiti družinsko bogoslužje, ko je skupaj z Jožefom in Jezusom kazala svoje navdušenje nad čudežnim Bogom, ki jim je „storil velike reči“, ki je mogočen in je njegovo ime sveto“ (Lk 1, 49), svojo ljubezen do njegove volje, „ki povišuje nizke“.

Pri vsem tem pa ni bilo dela, ki ga ne bi opravila preprosto, človeško, žensko in ljubeče ter z veseljem: pometala je, kuhala, prala in šivala, pomivala, pospravljala, se igrala z otrokom in se posvečala možu ter mu pomagala pri delu, ga spodbujala, brala sv. pismo, bila v ljubeči bližini Jožefa in Jezusa, se veselila, obiskovala z družino sosede, počivala.

Res, veličina človeka ni v tem, kaj dela, ampak kako. Njegova vrednost v bistvu ni odvisna od okolja, v katerem živi, ampak od notranjosti, od srca, od duše, od vere, od njegovega osebnega ljubezenskega odnosa do Boga in človeka.

Zato ni čudno, da so verne družine od nekdaj na neki način čutile sredi svojega doma ne samo skrivnostno navzočnost Jezusa, posvečevalca zakonskega in družinskega življenja, ampak tudi Marije. Saj kjer je Jezus, tam je tudi Marija in Marija je odlična pot k Sinu Jezusu. Zato so — poleg križa — v vernih družinah

Točka Omega

Ne vem, ali je bilo zmeraj tako neokusno govoriti o nebesih kakor danes. Tukaj nimam v mislih ateističnega sogovornika, ki utegne ob tem izrazu pomilovalno izmeriti z očmi tvojo prištevnost. Nebesa postajajo neokusnost med kristjani. Možno je govoriti o celibatu, o cerkvenih strukturah, o horizontali in vertikali, ampak o nebesih? Ali beseda sama ne diši po nekakšnih svislih, kjer začutiš frfotati Heinejeve vrabce? Ni še vsa plesniva od tridentinskega lišaja, zrela, da jo kristjani odvržejo v ropotarnico preseženega?

Tako začenjajo nebesa izginjati iz krščanskega slovarja. Da jih začenjajo zamenjavati manj atmosfersko navdahnjeni izrazi, je vsekakor prav. Krščanstvo se ne oživlja samo z zmeraj obnovljeno duhovnostjo, ampak tudi z zmeraj obnovljenim slovarjem. Nov izraz ob nebesa je na primer „absolutna

vedno čutili potrebo tudi po Marijini podobi. Zadnje čase tudi vedno bolj skrbijo, da bi bila ta slika primerna osebi, ki jo predstavlja.

Marija, žena in mati, razumeš naju in želiš biti med nama. Želiva te posnemati v tvojem ljubečem izpolnjevanju Očetove volje tudi sredi družinskega življenja.

Vital Vider

prihodnost“. Treba je reči, da je imeniten: še več, teološko popoln. Mogoče je kot definicija sploh nenadkriljiv.

Postavlja pa se vprašanje, s kakšno vsebino se danes ta nova akcepcija napaja.

Dejstvo je, da ima ta absolutna prihodnost večkrat čisto imanentiščen zven. Prihodnost, ki je sicer absolutna, se pravi eshatološka, presegajoča vse mogočnosti planeta Zemlje, a vendar brez kakšne nedorasle nebeškosti... Prihodnost, a nekako ne brez kibernetike in elektronike, z nekaj astronomije vmes, mogoče s ščepcem Maoce-tunga... Prihodnost, v nekem absolutnem dirjanju vesoljskih ciz, v cvetenju vseh mogočih pilul, s srečno oženjenimi monsinjorji, ki ob nedeljah mašujejo sturistiziranemu božjemu ljudstvu v nudistični opravi, dajejo množično odvezo plažam in prepuščajo obhajilo samopostrežbi... Vse v perspektivi tistega srečnega preloma med 21. in 22. stoletjem, ko si bo človek mogel zagotoviti tudi biološko neumrljivost, kakor napoveduje sovjetska revija „Naūka i religija“...

Ostaja dejstvo, da je pot k absolutni prihodnosti samo ena: preko prepada smrti. In preko vsega, kar to objektivno strahoto v življenju prefigurira in pripravlja. Zato se mora kristjan najprej vdati v smrt, v to absolutno sedanost. Navsezadnje se je vanjo vdala celā

Nesmrtnost, ki je postala človek. Mogoče je največji problem človeka 20. stoletja prav ta — sprejeti smrt. A brez tega sprejetja obvisi vsa statistika človeškega v zraku, vsi človeški merilni aparati zblaznijo, vsa civilizacija postane pijana mitologija. In kaj postane brez tega sprejetja krščanstvo?

Danes je slišati sekire, kako zamahujejo v drevo križa, ki je vsajeno sredi njega: v drevo, inštrument božje smrti.

Toda ob tem drevesu more sekira samo brezmočno odletavati. Nespamet križa ostaja nespamet. Tudi v tem primeru bo pametni odnehal.

Sprejmi smrt v vsej ponižnosti in vdanosti — potem pa si izsaj absolutno prihodnost, kakršno že hočeš...

In kaj naj bi bila ta absolutna prihodnost?

Teologi imajo zanjo strokoven izraz: blaženo zretje.

Moderni človek, tako ves zagnan v dejavnost, more ob perspektivi takšnega pasivnega gledanja samó vihati nos, pa naj bo še tako osrečujoče. Ob tej metafori — tudi teologija zmore tu samó metaforo — se bo težko ubranil predstave nekakšnega gledališkega parterja, od koder mu bo slediti ekshibicijam neke večne TV. Ali ne bo to neki večen dolgčas? Ne, naša prometjska čud se v takšen pasiven konzum blaženosti ne more vdati...

Drug teološki izraz vidj v večni blaženosti predvsem neko „sta-

nje“. Takšno stanje nam gre še manj v račun. Ali ni življenje prav v svojem bistvu gibanje, razvoj, zalet — zalet krvi v žilah in zalet sokov v deblih, slap sekund skozi kozmos in skozi srce? Kaj bi torej z nekim stanjem, tako rekoč že v svojem ustroju aerodinamično ošiljen za prodor v novo, nepoznano, nedoživiljeno, nesluteno? Ali ni stanje smrt?

Stvar je v tem, da lahko namesto ene metafore postavimo drugo, pa bomo prav tako daleč od definicije nebes. Namesto „blaženo zretje“ lahko mirno rečemo „blažena dejavnost“. In namesto „stanje“ lahko prav tako mirno rečemo „zalet“. Naš ubogi slovar tipa za neizrekljivim. Tako nekako, kakor če bi hoteli prestreči radijske valove v škaf ali infrardeče žarke v ogledalo.

Kaj naj človek reče kakor to, da bodo nebesa predvsem nepredstavljivo presenečenje. Presenečenje Nekoga, ki se že v svoje materialno stvarstvo — od živalstva preko rastlinstva do anorganske snovi — ni zapisal ravno kot Dolgčas, ampak kot neznanska Domišljija, ki ne trpi dvojnosti, pa naj gre za travnato bilko ali za gorski petti-sočak. To bo eno samó neznansko presenečenje umetnika, ki ne pozna samoponavljjanja. In človek je poklican, da sede k tej gostiji: da se sam vključi v to nepredstavljivo dinamiko, ki presega vse ustvarjeno tudi po svoji slepeči izvornosti, saj gre za samó božje življenje, za večno eksplozijo, v

katero se sprošča ljubezen Očeta, Sina in Duha.

S prav tako upravičeno metaforo lahko torej trdimo, da bodo nebesa neznanska dinamika, sproti zagšana v neslutena odkritja novih deviških celin, novih svetlobnih enačb, novih umetniških izraznosti...

V pogovoru o teh stvareh pride tudi do vprašanja, ali bo naš človeški jaz v novem vesolju prav isti jaz, ki je nosilec naše samosvesti v času. Ta naš jaz, ki si pravi Jaz, sredi epifanije vseh lepot in vseh grozot življenja, vsega poveličujočega in vsega morečega v stvarstvu. Ali pa bo takrat naša osebna izkaznica — naš temperament, intelekt, domišljija — raztrgana in zamenjana z drugo, v kateri se bomo le s težavo spoznali? Ali pa se sploh ne bomo več spoznali v njej? In bo to povsem drug jaz, ki ne bo več naš zemeljski jaz?

Domnevam, da med teologi glede tega ne more biti namanjšega dvoma. Zakaj sprejeti takšno domnevo bi se pravilo toliko kot zanikati osebno nesmrtnost. Absolutna prihodnost bi bila v tem primeru absolutna brezimnost. To bi bila kvečjemu nirvana. Dilema je neizbežna: ali je nesmrtna človeška individualnost kot taka, v svoji polni bivanjski istovetnosti, ali pa je nesmrtnost nič.

Božje ljubezni je vredno samó eno: da bo Oče poklical vsakega svojega otroka z njegovim lastnim imenom in priimkom. Z vsem, kar

je na karakterni, umski in čustveni ravni njegova osebna nezamenljivost. Če je ta nezamenljivost — z drugo besedo osebnost — po Goethejevi besedi največji božji dar v času, ne more biti odvzet v večnosti.

Nič, kar je na tem svetu božjega, ne bo uničeno, ampak samó poveličano. Naša osebna izkaznica bo ista, tudi naša fotografija bo ista, samó iz drugačnega anagrafa in iz drugačnega ateljeja: v identiteti, presijani od luči nesmrtnosti.

Alojz Rebula

Dirigent Matačić — cerkveno pokopan

4. januarja je umrl v 86. letu eden najvidnejših dirigentov Lovro Matačić. Pokopali so ga 11. januarja na zagrebškem pokopališču Mirogoj. Pogrebni obred je vodil v imenu dubrovnškega frančiškanskega samostana „Malih bratov“ dr. Pio Pejić tajnik frančiškanske province sv. Hieronima.

Matačić je v oporoki zapisal, naj pogrebni obred vodijo frančiškani iz omenjenega samostana in to v latinščini. Matačić se je rodil na Sušaku. 9-letni deček je pel v zboru „Dunajskih slavčkov“. Po končanih študijih v dunajskem glavnem mestu je bil dirigent v več mestih Jugoslavije, tudi v Ljubljani, in v tujini. Z velikim uspehom je gostoval tudi v buenosaireskem Colónu.

MATI TEREZIJA

ZAČETEK MISIJONARSKEGA ŽIVLJENJA

Priprava na redovno življenje v noviciatu je nekaj drugega kot vsakdanje življenje. Za redovnico je to navadno težek prehod, verjetno je bil tudi za mlado Terezijo. V življenju se je kmalu srečala z žalostjo in revščino preprostega prebivalstva, o kateri mogoče niti sanjala ni. V majhnem misijon-skem središču je pomagala medicinskim sestram.

Pri delu je bila zadovoljna, toda to ni dolgo trajalo. Ne vemo točno zakaj, ali zaradi zdravja, ali iz drugih razlogov, so predstojniki prekinili njeno delo v bolnišnici.

Profesorica

Že kot otrok je želela postati učiteljica. Kot vsi otroci je tudi ona sanjala o tem. Želela je postati tudi pisateljica ali glasbenica, za kar je bila zelo nadarjena. Vse to se ni nikoli uresničilo. Klic jo je vabil v misijone. Morda ni niti pomislila, da lahko postane učiteljica in profesorica tudi za potrebne...

Iz medicinskega centra so jo predstojniki poslali na učiteljske Entally v kalkutsko četrt. Tu je

končala študije in diplomirala. Leta 1935 sestra Terezija piše: „Po-leg šole sem skrbela tudi za bolnike in deset sester, ki so študirale, da ne omenjam svojih izpitov na vseučilišču... Prevzela sem še šolo svete Terezije, ki je v Kalkuti...“ Šola St. Mary's je bila precej oddaljena od šole sv. Terezije. Vsak dan je prehodila to pot. In prav ta okoliščina je bila usodna. Od blizu je spoznala žalost in revščino indijskega velemesta.

Čeprav je delala na več področjih, so se končno uresničile sanje njenega otroštva: biti učiteljica. To delo jo je zelo veselilo; čeprav ji ni bilo lahko, jo je vodila velika ljubezen in nezlomljiv zanos. Otroci so jo v začetku, kot vsakega belca, sprejeli precej hladno. Počasi pa je pritegnila ta čista in nedolžna srca k sebi.

V začetku leta 1935 je pisala o svojih prvih stikih z otroki v šoli: „Ko so me otroci zagledali, so se spraševali, ali sem boginja ali zli duh. Pri njih ni srednje poti. Kdor je z njimi dober, tega obožujejo kot svoje božanstvo, tistega, ki je nejevoljen, se pa bojijo kot demona in se mu le priklanjajo.

Takoj sem zasukala rokave, odstranila iz sobe vse stvari, vzela



vodo in krtačo. Začela sem ribati pod. To jih je silno presenetilo. Samo gledali so me, saj niso še nikoli videli, da bi učiteljica delala tako delo, še posebno, ker je to v Indiji delo nižje kaste ljudi. Ko so me videli veselo in nasmejano, so mi deklice začela ena za drugo pomagati, fantje pa so nosili vodo. V dveh urah se je umazana soba spremenila v kolikor toliko primeren šolski prostor. Vse je bilo čisto.

Danes je v tej sobi, ki so jo nekoč uporabljali za kapelico, pet razredov.

Ko sem prišla sem, je bilo tu 52 otrok, danes pa jih je več kot 300. Ob tej šoli je še ena šolska zgradba, kjer je 200 otrok. Ta stavba je bolj podobna staji. Lahko povem, da imam na nekem dvo-

rišču tudi tretjo šolo. Ko pa sem videla, kje ti otroci spijo in s čim se hranijo, me je stisnilo pri srcu, saj večje revščine ni mogoče najti. Pa so vendar srečni. Blažene otroške duše!

Ko smo se spoznali, niso vedeli, kaj bi od veselja delali. Začeli so skakati okoli mene in peti, dokler niseim vsakemu posebej položila roko na njegovo zamazano glavo. Od takrat me kličejo „Ma“, kar pomeni — mati. Kako malo je potrebno tem dušam, da so srečne!

Matere so mi začele prinašati otroke, da bi jih blagoslovila. V začetku so me zbegale s svojo prošnjo, toda v misijonih moramo biti pripravljeni na vse, tudi na to, da delimo blagoslove...“

Čas je bežal. Bližal se je dan večnih zaobljub, čas večne povezanosti z Ljubljanim.

Iz leta 1937 so ohranjena pričevanja, ki jih je sama zapisala: „Bilo je malo pred večnimi zaobljubami... K meni je nekega dne prišel blede in žalosten otrok. Vprašal me je, ali se bom spet vrnila k njim, ker je slišal, da bom postala „Mother“. Začel je jokati in skozi solze hlipati: „Ne, samo ne postati „Mother“!“ Prižela sem ga k sebi in mu rekla: „Kaj ti je moj otrok? Ne boj se, prišla bom nazaj in ostala vaša Ma!“ Tedaj je malček spet vesel stekel na igrišče.“

Zapisala je tudi ta dogodek: „Neki Anglež je obiskal šolo in se začudil, ko je videl toliko otrok. V dveh velikih prostorih jih imam

375. Lahko si mislite, kako je to videti.

Ob tem obisku je v šoli vladala popolna tišina. Gospod se je zelo začudil in vprašal, kako dosežem tak red. „Največja kazen je, če jih ne pogledam in jih pustim, da delajo, kar hočejo. Tedaj so prepričani, da so me razžalostili. Kaj bi jim udarci? Tega imajo dovolj doma!“

Protestant se nasmehne in reče: „Otroci vas imajo radi in tudi vi z ljubeznijo to delate za njihovo dobro.“

Odkar je zapustila Skopje, je minilo devet let. Niti opazila ni, kako so v molitvi, delu in vsakdanjih srečanjih z revnim svetom hitro minevali dnevi in meseci.

Kot vedno, se je hotela za nov korak — večne obljube — dobro in vestno pripraviti.

V teh trenutkih so ji prihajale pred oči materine besede: „Ganxhe, ko začneš neko delo, ga opravljaj z veseljem, ali pa se ga ne loti!“ To se je Tereziji tako globoko vtisnilo v srce, da je postalo njej in njenim sestram življenjsko pravilo.

Po zaobljubah se je vrnila v Kalkuto. Tu so bile loretinke dobro znane zaradi svojega učilišča in šestih višjih šol, ki so jih vodile. Po svetu so bile cenjene kot dobre vzgojiteljice. V vzhodnem delu mesta, v predelu Entally, so imele večje posestvo. Nekj premožen protestant jim je v oporoki zapustil večjo vsoto denarja. Z njim so kupile zemljišče, zgradile

zavod in organizirale vodstvo šol. V Entallyju so vodile angleško šolo, kjer je bilo več kot 500 deklet, in bengalsko z 200—300 učenkami iz srednje stoječih družin. Sestra Terezija se je velikodušno posvečala vzgoji in izobrazbi mladih Bengalk, pod vodstvom matere Cenacle, loretinke, ki je živela sveto življenje. Po rodu je bila z otoka Mauricius v Indijskem oceanu. V Entallyju je bila tudi Marijina kongregacija za dekleta, kjer so gojili istega duha, ki je navdihoval tudi mlado Gondjo v rojstni župniji v Skopju.

Več let je tu predavala zgodovino in zemljepis. Kmalu po zaobljubah so jo postavili za ravnateljico v St. Mary's High School.

V letih 1937—38 je pisala materi v Tirano: „Žal mi je, da nisem več s tabo, toda vseeno moraš biti srečna tudi ti, moja draga mati, ker je tvoja mala Ganxha srečna... To je novo življenje. Nov zavod je zelo lep. Profesorica sem in to delo mi je všeč. Sem tudi ravnateljica šole in vsi me imajo radi.“

Mati ji je na to pismo odgovorila takole: „Moja draga hči, ne pozabi, da si šla tja zaradi ubogih. Ali se spominjaš naše Filje? Polna je ran... še bolj pa jo boli misel, da nima nikogar na svetu. Trudimo se, da bi ji pomagali, kolikor moremo. Rane ji niso največja bolečina, pač pa dejstvo, da je od vseh pozabljena.“

Težak položaj preprostega ljudstva v velemestu in pisma njene

matere so jo vedno bolj vznemirjale. Čutila je, da je v teh letih naredila dovolj za šolo. Srce ji ni dalo miru. Čeprav se je mučila dan in noč z revščino, s prizori umiranja od gobavosti in lakote, je bila vse bolj nemirna.

Ni mogla zapreti ne oči in ne

srca. Ni se mogla več osredotočiti na vsakodnevne dolžnosti, ki jih je morala opravljati v skupnosti. Vsak dan je po ulicah srečevala brezdomce, lačne in mrtve. Zaradi koga je prišla v misijone? Vse jasnejši je bil v njej glas: „Tvoj poklic je služiti ubogim!“

Tischlerjeva nagrada Vinko Zaletelu

22. januarja se je zbralo večje število koroških Slovencev v dvorano Slomškovega doma v Celovcu. Duhovniku Vinku Zaletelu je predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zercer podelil letošnjo Tischlerjevo nagrado. To nagrado podeljuje KKZ za slovenski narod v zamejstvu pa služnim ljudem. Zbor Jakob Petelin Gallus je ustvaril pristrčno ozračje, upravičenost nagrade je utemeljil dr. Zercer, v imenu ljubljanskih škofov pa je Zaletela pozdravil ljubljanski kanonik Melhior Golob.

Vinko Zaletel je ves čas begunstva od maja 1945 služboval po raznih koroških župnijah. V 35 letih je režiral 110 iger, med njimi veliko radijskih, tudi Drabosnjakov Pasijon, vrsto špicarjevih narečnih iger, v Vogrčah je z otroki posnel 12 otroških iger in prizorov, misterij „Brezmadežna“ si je na Koroškem ogledalo okrog 6000 ljudi. Uspešno je njegova igralska skupina uprizarjala po koroških vaseh Miklovo Zalo in Martina Krpana.

Kljub raznim pritiskom slovenski besedi nenaklonjenih ljudi ni odne-

hal. Pred sabo je namreč imel jasen cilj. Prek igre vzljubiti domačo slovensko besedo ter spoznavati tudi na ta način slovensko preteklost.

Vinko Zaletel je veliko potoval in spoznaval kraje, kjer živijo slovenski rojaki. Celovška Mohorjeva je natisnila 3 njegove potopisne knjige o Indiji, Daljnem Vzhodu in Južni Ameriki. Povsod je delal barvne diapozitive. Napravil jih je okrog 30 tisoč. Ob posnetkih je imel predavanja, vseh okrog 2000, na Koroškem, na Primorskem, v vseh slovenskih središčih v Južni in Severni Ameriki ter v Avstraliji. Imel je tudi nad 40 radijskih predavanj.

Predavanja ob diapozitivih so zelo nazorna in poučna. Zapisal je, da se ljudem ob predavanjih širi obzorje in krepi narodni ponos. Svoje gledalce in poslušalce je tako seznanjal z življenjem rojakov v najrazličnejših krajih sveta, s pomembnimi cerkvenimi in kulturnimi dogodki, narodnimi običaji, lepotami Koroške in z drugimi znamenitimi kraji po svetu. Rad je prihajal v Argentino in vsak njegov obisk je bil za Slovence v Argentini in zanj osebno osrečujoče prijateljsko srečanje.

Premakljivi svečnik 1

4

Zdravko je zaslišal korake na stopnicah in zdeli so se mu znani, toda bili so nekoliko težji kot po navadi in manj poplesavajoče prešerni. Potrkalo je in vstopila je Jasna.

„Pa si le ti? Nekoliko sem dvomil, ko sem poslušal, kako stopaš po stopnicah.“

„Jaz sem, Zdravko. Mogoče imaš delo in nisem prav prišla?“

„Imam ga, da. Samo da se mi nekako ne ljubi.“

„Saj ne bom dolgo. Malo poklepetam in bom šla.“

„Sedi vendar, saj menda ne misliš zrasti za košarkarko?“

Prijel jo je za roko in jo posadil na stol. Jasna je prišla njegovo in jo dolgo obdržala v svoji.

„Kakšno košarkarko?“ se je prisiljeno nasmehnila.

„Takšno visoko, nad dva metra veliko, ki bi polagala žoge v koš, kakor da krmi Martinovega purana z orehi.“

„Kaj si ti vsega ne izmisliš.“

Zdravku je bilo samo po sebi umljivo, da se z mladimi, ki so v veroučni skupini, tiče. Takoj na

prvem mladinskem srečanju je vsem rekel, da mu je ime Zdravko in želi, da bi ga vsi tako klicali in ga tikali, kakor bo tudi on vsakega klical po imenu in mu rekel ti. Predlog alj bolje navodilo so sprejeli z vihnim navdušenjem, vendar ne vsi enako. Fantje so bili do tega nekoliko zadržani in so se k „ti“ morali nekoliko siliti, dekletom pa je tikanje izredno godilo in takoj jim je novi kaplan prirasel k sreči.

Župnik se v te stvari, v notranje zadeve skupine, ni hotel vmešati, čeprav je včasih namerno vprašal: „Kateri Zdravko?“, ko je katera izmed najstnic le prevečkrat ponavljala Zdravko to in Zdravko ono, kakor da govori o kakem sošolcu. Mislil si je: Po starem to ni najbolj priporočljivo, po novem pa je morda prav to najbolj prav. To ustvarja človeško bližino in toplino, neposrednejše medsebojne odnose, „gospod“ ali „gospod kaplan“ pa ustvarja neko razdaljo, tujost, odvisnost, skratka neki umišljen ugled. In vendar, kako naj človek ve, kaj je bolje?

Ženske in odrasla dekleta so se razburjale:

„To ni po pravici. Najstnice mu lahko rečejo ti, mi starejši pa mu moramo reči vi. Zakaj pa prav tem smrkijam daje toliko prednosti?“

„Prav imaš, to ni po pravici. Naj pa v cerkvi oznani, da je on Zdravko in vsi naj mu rečemo ti.“

„Imejte pamet, saj to ne gre. Pa vendar ne bo kaki stari mami ali dedku rekel ti, to bi zvenelo smešno, če že ne žaljivo. Večina starih bi mislila, da se norčuje iz njih.“

„To je res. Zato naj bi pa za vse veljalo enako, ne pa da dela razliko med enim in drugimi. Končno je za vse kaplan.“

„Prav imaš. Mene kar jeza po-grabi, ko naša Sonja kar naprej jezika: Zdravko je rekel to, Zdravko je naročil ono, samo da me jezi in izziva toliko časa, da se moram zadreti nanjo, da ne le enkrat, ampak že stotič: „Če si z njim krave pasla, potem lahko rečeš, Zdravko, če ne, je pa on zate gospod kaplan kakor zame in vse nas.““

„Župnika ni doma?“ je po kratkem molku vprašala Jasna.

„Šel je k sosedu na pogovor. Do večera ga ne bo,“ je rekel.

„Dobro.“

„Zakaj dobro?“

„Doslej sem ga vedno srečala, ko sem odhajala od tebe.“

„Saj se ga menda ne bojiš?“

„Ne. Toda že nekaj časa imam

občutek, da me nalašč srečuje. Da išče priložnost za to. In vedno me tako gleda, kakor da bi mi rad nekaj povedal. Proti svoj volji vedno zardim in me potem grabi jeza, da ne znam mirno prenesti župnikovega pogleda.“

„Proti zardevanju ne moreš nič. Zakaj ga pa ne pozdraviš in kaj vprašaš? Saj tebi sicer ne zmanjka besedi.“

„Tako me pogleda, da ne morem. Sem kakor hroma.“

„Morda pa se čudi, da te tolikokrat vidi odhajati od mene, Jasna? Na to nisi pomislila?“

„Kaj pa je to teh deset, dvajset ali trideset minut, ko sem pri tebi! Saj to sploh nič ni.“

„Da, toda če je to dan za dnem, dosledno vsak dan, potem si lahko kdo kaj misli. Mar ne?“

„Pa kaj naj si misli, za božjo voljo?“

„To, da sem tudi jaz samo človek in da si ti mlado in zelo lepo dekle.“

„Nikdar še nisi rekel, da sem lepa in nikdar še nisem opazila, da sem zate lepa.“

„Ne samo zame, Jasna. Sploh si lepa, za vse si lepa. Saj ti menda nisem odkril skrivnosti? Vse to sama dobro veš. Sicer pa ta pogovor ne gre v pravo smer. Povej rajš, kako je bilo v šoli?“

„Zopet smo se prepirali, kakor po navadi. In veš, kaj se je zgodilo med preprirom? Ne vem, če bi ti povedala. Toda povedala bom. Midva nimava skrivnosti. Nekdo se je tako razburil nad

menoj ali nad mojim dokazovanjem, da je rekel, da s tem samo branim svojega kaplana.“

„Kako si se pa odzvala na to?“

„Najprej me je zgrabila jeza. Ko pa sem pomislila, kaj je pravzaprav rekel, me je prevzela neizmerna radost. Rekla pa nisem nič. Tudi drugi niso nič pripomnili na to.“

„Pa se ti ne zdi, Jasna, da tak medklic le ni tako preprosta stvar? Morda o tem govorijo med seboj, se hahljajo na tvoj in moj račun?“

„Naj se. Meni je malo mar. Meni je važno samo to, da lahko pridem k tebi kadarkoli in nekoliko poklepetam in predvsem, da vem, da ti nisem odveč, skratka, da vem, da me imaš rad. Saj me imaš rad, Zdravko?“

„To je premalo. Reci vsaj, kakor najboljšega in edinega prijatelja.“

„Jasna, ti nisi samo lepa, ampak tudi pametno dekle. Razume la boš, da je med ljudmi bližina, ki ima nekje svojo mejo, svojo skrajno mejo in je ne smemo prestopiti, če hočemo sebi in drugim dobro.“

„Mislim, Zdravko, da nisi čisto odkritosrčen. Moral bi reči, da je med nama bližina, ki je ti ne upaš prestopiti.“

„Pa naj bo tako, kakor praviš. Ne upam, ker nočem.“

„In zakaj nočeš?“

„Na to ti pa ni treba odgovoriti. Ti si krščansko dekle in do bro veš, kaj je prav in kaj ni prav.“

„Nekoč sem vedela. Zdaj, zadnje dni pa se je vse zamešalo. Zdaj veliko premišlujem in zdi se mi, da sem se v nekaj dneh za deset let postarala. Nekoč sem bila zadovoljna, da sem klepetala s tabo, zdaj si želim vsaj malo nežnosti.“

„Nekje sem bral sledeče, menda je to zapisal neki Boswel: Nihče ne more pomniti trenutka, v katerem je nastalo prijateljstvo. Kakor kapljice vode zalivajo ladjo druga za drugo, dokler ne pride zadnja in se razlije čez rob, tako se vrstijo ljubeznivosti, ti jim praviš nežnosti, dokler obeni srce ne prekipi.“

„Pa naj prekipi!“

„Velika si, Jasna, dozorela, po srcu si pa kakor otrok, ki sega po nožu in se nič ne briga, da je oster in ga lahko rani.“

„Kakšen nedolžen poljub vendar ni nevarno orožje.“

„To največkrat ni od človeka odvisno, ampak od mnogih drugih okoliščin. Poljub je povečini en konec zažigalne vrvce.“

„Kaj pa je na drugem koncu?“

„Na drugem koncu pa je lahko nedolžen bengalični ogenj ali pa uničevalna bomba. Zato, Jasna, ne prehitvaj časa. Čakaš, da pride na tvojo življenjsko pot fant, ki ti ga je Bog določil. Zaljubila se boš in zanj hrani svoje poljube.“

„Nočem na svojo pot nobene ga fanta. Hočem le tvojo bližino. In rada bi, da bi bila ta bližina nekoliko tesnejša, to je vse. Misliš, da so moje želje prevelike?“

Nisem najskromnejša med skromnimi?"

„Jasna, nimaš prav. Smer, ki jo ti hočeš, je slepa smer. Ne vodi nikamor. Moraš si izbrati drugo. Toliko je fantov, ki imajo kot ljudje večje vrline od mene. V to smer mora peljati tvoja pot.“

„Da, ko bi jaz iskala, kako naj se izrazim, telesnost, bi gotovo lahko našla tisoče takih, ko si ti, toda jaz iščem človeka in kot človek si enkrat, noben drug ni to, kar si ti, noben drug ni tako očarljiv po svoji duševnosti, noben drug tako presenetljiv po svojem razumu. Me razumeš, da ne morem kar tako menjati osebnost za osebnost, ko pa med njimi ni nobene skupne mere?“

Še'e zdaj je Zdravko spoznal, kar je prej samo slutil, da v Jasni ni samo neka simpatija, ampak nevarna zaljubljenost.

„Pretiravaš, Jasna. Zelo pretiravaš. Prevečkrat si bila z mano skupaj in zdaj vidiš samo v to eno smer, ki pa je najbolj nemogoča. Pojdi domov in v globoki tišini premisli, kaj pravzaprav hočeš. Bodi si odkrita in si zares do kraja odkrito odgovori: Kaj hočem? Kaj bi rada? Če si boš odkrito odgovorila, boš spoznala, da na tej poti ni zvezd, ne sonca, temveč mrak in obup. To ti pravim zato, da ne boš gojila v sebi praznih upov, lažnivih načrtov, ki se ne morejo uresničiti. Daj si dopovedati, Jasna, jaz sem to, kar sem in v tem se ne sme nič spremeniti.“

„Napak si me razumel, Zdravko, zelo napak. Ne želim od tebe ničesar, kar ne bi bilo prav. In razumem, da te tvoj poklic veže in da mu moraš ostati zvest, rada bi samo malo več dokazov prijateljstva in nič drugega. Brez tebe nekako nisem ves človek, sem kakor razdeljena in se lovim v negotovosti. Ob tebi pa vse dobi svoj smisel, svojo vrednost.“

„Želiš prižgati zažigalno vrvice, nočeš pa niti pomisliti, kaj je lahko na drugem koncu. Tudi to dobro premisli.“

„Zdaj bom šla, Zdravko. Premislila bom, kar si mi naročil. Toda že naprej vem, da moj način mišljenja ne hodi po tvojih stopinjah. Ti z drugačnim merilom meriš najino bližino, jaz pa imam svoje merilo. Ne bi bilo bolj prav, da bi ti prevzel mojo mero, namesto da zahtevaš, naj sprejemem jaz tvojo?“

„To bi bilo slabo, Jasna. Če slepec slepca vodi...“

„Menda ne boš rekel, Zdravko, da sem slepa, da ne vidim stvari takih, kakršne so?“

„Zdaj si nekoliko slepa, Jasna. Počakati moraš, da se ti pogled na življenje zopet zbistri.“

„Mislim, da tudi zdaj dobro vidim.“

„Tako misli tudi zajec, ki teče pred avtom v svetlobi žarometov. Zanj obstaja svet samo v tem razsvetljenem stožcu. Zunaj tega, misli zajec, ni sveta, zato ne more skočiti v temo, kajti to se mu zdi skočiti v nič. Toda prav to bi

bila njegova rešitev. Tako pa teče, teče, dokler ne pride pod kolese in od njega ostane na cesti samo iznakažena krvava kepa.“

„Strašno! Zakaj mi to pripoveduješ?“

„Ker je marsikateri mlad človek podoben zajcu v svetlobi žarometov. V nekaj se zagleda in misli, da zunaj tega ni nobene možnosti in rešitve.“

„Danes sva preveč resna, Zdravko. Srca mi nisi olajšal, ampak si mu dodal še novo težo. Včasih nisi vsega tega resno jemal. Kaj je zdaj s teboj? Imaš težek dan?“

„Imam. In še kako težkega! Moj prijatelj, kaplan v sosednji župniji je zapustil duhovniški poklic in se bo oženil. Civilno seveda.“

„Je to tako tragično? Če mu bo tako laže, zakaj pa ne?“

„To praviš ti, Jasna? Da ni tako tragično? Pa si lahko misliš, koliko zla in pohujšanja bo to potegnilo za seboj?“

„Mogoče. O tem nisem še nikoli premišljala. Morda pa res. Zdaj grem, saj pridem jutri ob tem času in takrat boš to stvar že prebolel in boš boljše volje.“

„Ne, Jasna, jutri me ne bo. In verjetno tudi pojutrišnjem ne. Sicer pa je dobro, da si to poveva: ni prav, da se tolikokrat shajava. Enkrat na teden bi bilo kar dovolj, če bi prišla na kratek obisk.“

„Enkrat na teden? Tega ne zdr-

žim. Kako pa naj preživim ostalih šest dni? O tem ne izgubljam besed. Prišla bom, ko me bo prignalo srce, pa naj se svet na glavo postavi. Zdaj nočem nič več slišati. Z Bogom! Roko pa mi le daj, saj nisem garjava.“

Jasni so se valile dolgo zadržane solze kakor debeli biseri po lepem licu. Kaplan je stegnil roko, jih obrisal in rekel:

„Že dobro, Jasna. Glavo pokonci! Vse bo še v najlepšem redu.“

„Kako bo v redu, če te ne smem videti, kador bi hotela.“

„V življenju se je treba odpovedati mnogim stvarem, drugače sploh ne gre.“

„Da, če ima tisto svoj smisel. Če je brez smisla, je pa neumnost.“

Novi pronuncij za Jugoslavijo

8. januarja 1985 je papež Janez Pavel II. imenoval novega pronuncija za Jugoslavijo v osebi mons. Francesca Colasuonna, naslovnega nadškofa, rojenega 1925 v nadškofiji Bari v Italiji. V duhovnika je bil posvečen 1947, v nadškofa 1975, ima doktorat iz teologije in kanonskega prava. Govori angleško, francosko, špansko, portugalsko in nemško. V diplomatski službi je od 1968, prej je delal v državnem tajništvu Vatikana. Za tem je bil v diplomatskem zastopništvu v ZDA, 1974 je bil imenovan za apostolskega delegata v Mozambiku, 1981 pa še za apostolskega pronuncija v Zimbabveju.



Novice IZ SLOVENIJE

Dr. Andrej Capuder o krizi Cerkve na Slovenskem

Na sprejemu nad 30 sodelavcev pri verskem tisku v Cerkvi na Slovenskem v nadškofijskem domu v Ljubljani 29. januarja 85 je prof. dr. Andrej Capuder v svojem razmišljanju dejal, da Cerkev na Slovenskem v svoji tisočletni zgodovini še ni bila v tako kritičnem obratu. „Katoliški krvni davek zadnjih 50 let je nenavadno velik: skupaj s padlimi in pobitimi med vojno in po njej, z ekonomsko in drugo emigracijo. — se krepko pridružuje številki stotisoč. Če ji dodamo usihanje na račun potrošniške miselnosti, novega razsvetljenstva in režimovskega prilagajanja, dobimo nadaljnje stotisoče ovac, ki bi morda ob drugačnih časih in prilikah polnile katoliško stajo“ (Družina 6/1985).

Nadškof Šuštar na novoletnem sprejemu

Na srečanju, ki ga organizira rešim kot novoletno srečanje s predstavniki verskih skupnosti, ki delujejo v Sloveniji in na katerem nekako ocenijo medsebojne odnose, je nadškof Šuštar med drugim priznal,

da se je v preteklem letu olajšala duhovna oskrba v verskem pogledu za ostarele, bolnike in invalide v raznih domovih in bolnišnicah, da pa ostajajo odprta vprašanja, ki povzročajo težave, kot so zlasti vprašanje vzgoje in šole in ponekod lokacije za cerkve in navzočnosti Cerkve v javnem življenju. Katoličani imajo v Sloveniji predvsem dvojno željo: da bi mogli po svojih najboljših močeh, iz svojih najglobljih izročil in v zvestobi svojemu in krščanskemu poslanstvu, a tudi v vsej odprtosti duha in srca za nove čase in naloge prispevati svoj delež k človeški, duhovni in materialni graditvi svoje domovine in svoje prihodnosti; in pa da bi mogli v družbi nemoteno ohranjati, razvijati in poglobljati ter v življenju uveljavljati svojo krščansko vero.

Sodišče oprostilo prof. Jožeta Krašovca

Temeljno sodišče v Ljubljani je lani obsodilo duhovnika prof. dr. Jožeta Krašovca na mesec dni zapora pogojno za dobo 5 let. Razlog za obsodbo je sodišče našlo v odlomku njegovega predavanja na teološkem

tečaju za tudente in izobražence leta 1980. Besedilo je 1891 izlo v zborniku „Kristjani za prihodnost“. V predavanju „S sv. pismom v tretje tisočletje“ je Krašovec dejal: „Kako močna in učinkovita je občestvena vera, se posebno zavedajo borbeni ateisti in zagovorniki človekove funkcionalnosti v kolektivu. Od tod njihovo zapeljevanje s krilaticami, da je vera zgolj zasebna zadeva posameznikov. Vedo, da je treba človeka izolirati; potem bo njihov pokoren podanik, figura v njihovem sistemu.“ Prof. Krašovec se je pritožil na višje sodišče, ki je sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo temeljnemu sodišču. 31. januarja letos je bila pred temeljnim sodiščem v Ljubljani ponovna obravnava in tokrat je bil Krašovec oproščen kazni.

Simpozij ob 1100-letnici smrti sv. Metoda na Teološki fakulteti v Ljubljani

Simpozij je bil 13. in 14. februarja 1985 in imel naslov „Srečanje solunskih bratov sv. Cirila in Metoda s Slovenci“. Predavanja so bila v veliki dvorani Teološke fakultete v Ljubljani.

Predavali so: dr. France M. Dolinar, Stopnje pokristjanjevanja Slovencev; dr. France Perko, Vpliv zahodnega in zahodnega modela Cerkve v oblikovanju Metodove nadškofije; dr. p. Metod Benedik, Vloga kneza Koclja pri delu svetih bratov; dr. Jošt Martelanc, Slomškova molitvena družba sv. Cirila in Metoda za zedinjenje; dr. France M. Dolinar, Misijonske metode Salzburga in Ogleja

in njihove posledice za delo svetih bratov; dr. Jože Koruza, Razumevanje in vrednotenje slovenskega misijona v slovenski literarni zgodovini; dr. Marijan Smolik, Prizadevanje svetih bratov za slovenski jezik v bogoslužju; dr. Stanko Janežič, Prispevek prof. Grivca k poznavanju sv. Cirila in Metoda.

Ob pustovanju v Sloveniji

„...Ob bližnjem pustovanju se bodo po naših cestah spet verjetno vrstili sprevedi maškar in med njimi ne bo manjkalo debelih nun in patrov, škof in župnikov...

„...Kristjana ne zaboli toliko pogled na neduhovito našemljene patre in redovnice, zaboli pa ga, če se kdo norčuje iz verskih simbolov in obredov. To pa je križ, ki stoji na pokopališčih, po cerkvah in domovih, molitve, ki jih kristjani molimo v odločilnih in hudih trenutkih svojega življenja. Spoštujemo jih tako, kot more vsak državljani spoštovati zastavo, grb ali himno. Kaj bi le rekli naši varnostni organi, če bi pri pokopavanju pusta šla na čelu zastava, če bi pri sežiganju pusta imel govor človek, oblečen v uniformo JNA, če bi na koncu zapeli himno Hej Slovani, za sklep pa še vrgli zastavo v vodo ali jo sežgali. Vse to se je zgodilo s križem...

Zadnje čase opazamo po nekaterih krajih Slovenije še neki običaj... obhajanje fantovščine. Ženin mora pri tem običaju nositi križ, ki mu ga naredijo fantje, do svoje izbranke. Na poti ženin posnema Kristusa na njegovem križevem potu, ob vsaki

postaji pa mora piti vino, pijani spremljevalci pa ga spremljajo s huronskim vpitjem, kletvijo, prostaškimi besedami. Marsikateri ženin tako pride do neveste že popolnoma opit. Slišal sem, da križ nosijo tudi tisti, ki se potem samo civilno poročijo. Žalostno pa je, da ga nosijo tudi fantje, ki se drugi dan cerkveno poročijo. Kako ponižanje križa pri tem „običaju“! Najbolj žalostno pa je, da se tega niti verni fantje ne zavedajo“ (Družina 1985/7).

Jubileji mašniških posvečenj v letu 1985

KOPRSKA ŠKOFIJA

Zlatomašniki:

Kobal msgr. Ivan, šk. kancler, Koper.
Milič msgr. Jože, župnik, Povir.
Požar dr. Anton, profesor, Vipava.
Simčič msgr. Andrej, žpk., Ravnica.
Vrtovec Stanko, žpk. v p., Dornberk.
Srebrnomašnik:

Groznič Rafko, župnik, Ubeljsko.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Biseromašniki:

Cunder Viljem, žpk. v p., Skaručna.
Godina Jože, duhovnik v p., Pliberk v Avstriji.

Kristanc msgr. Leon, žpk. v p., ZDA.
Pečnik Ivan, župnik in dekan v p., Ljubljana.

Slapšak Julij, duhovnik v p., Cleveland v ZDA.

Zlatomašniki:

Brglez (Beran) Ignacij, duhovnik v p., ZDA.

Jenko Alojzij, kaplan v p., ZDA.

Kržišnik Pavel, žpk. v p., Ljubljana.

Lušin Jože, žpk. v p., Log pri Brezovici.

Mihelič Franc, župnik, Kanada.

Oražem dr. Janez, teol. profesor in rektor v p., Ljubljana.

Toš Vinko, župnik v p., Pleterje.

Žakelj dr. Filip, spiritual in profesor v p., Buenos Aires.

Srebrnomašniki:

Arhar Marjan, župnik, Črni vrh nad P. Gradcem.

Bergant Franc, profesor, Argentina.

Grojzdek Alfonz, žpk., škofja Loka.

Ham Janez, župnik, Preska.

Lamovšek Alojzij, župnik, Smlednik.

Mihor Roman, župnik, Ljubno.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Biseromašniki:

Časl Franc st., župnik v p., Mengeš.

Žalar Alojzij, župnik, Malečnik.

Zlatomašniki:

Camplin Ivan, žpk., Gornji Petrovci.

Gregor Janez, župnik, Tišina.

Jerman Rudolf, žpk., Loka pri Zid. mostu.

Škraban Janko, župnik, Beltinci.

Zelko dr. Ivan, prof. in žpk. v špita-
liču.

Srebrnomašniki:

Casar štefan, župnik, Juršinci.

Horvat Janez, župnik in dekan, št.
Ilj v Slov. goricah.

Kraljič dr. Vinko, župnik v ZRN.

Kramberger dr. Franc, mariborski
škof, Maribor.

Matjaž Franc, župnijski kaplan, Tre-
ffen (celovška škofija).

Novak Janez, župnik, Zreče.

Topolovec Jože, župnik, Poljčane.

REDOVNI DUHOVNIKI

Biseromašnik:

Mali p. Stanislav O. Cist., Stams v Avstriji.

Zlatomašniki:

Arko Gabrijel, OFM, Argentina

Bajuk p. Atanazij OFM, N. Gorica.

Langerholz p. Kalist OFM, ZDA.

Tomšič p. Benjamin OFM, Ljubljana -Marijino oznanjenje.

Zupančič p. Anton DJ, Beograd.

Geijer p. Tarcizij O. Cart., Pleterje.

Pokorn Drago CM, Skopje.

Srebrnomašniki:

Rode dr. Franc, profesor, podtajnik Sekretariata za neverne, Rim.

štuhec, Franc, SDB, Argentina

Vrečar Danijel, SDB, Argentina

Umrli duhovniki

Dr. Jakob Kolarič CM

V samostanu šolskih sester v št. Petru, župnija št. Jakob v Rožni dolini na Koroškem, je na božični praznik umrl lazarist dr. Jakob Kolarič. Rodil se je 1902 v Ljutomeru, po gimnaziji vstopil k lazaristom, v duhovnika bil posvečen 1928 in 1932 napravil doktorat iz bogoslovja. Najprej je bil ljudski misijonar v Ljubljani in Celju, od 1934 tudi ravnatelj lazaristovskih bogoslovcev v Ljubljani. Bil je tudi plodovit nabožni pisatelj.

Maja 1945 se je pred komunisti umaknil v begunstvo. V Torontu v Kanadi je ustanovil prvo slovensko župnijo in sezidal cerkev Marije Pomagaj. Župnijo je vodil do 1961, ko je prišel na Koroško, bil hišni duhovnik pri šolskih sestrah v št. Petru in katehet na njihovih šolah. Tam je pridno zbiral gradivo za živ-

ljenjepis škofa Rožmana, ki je izšel pri celovski Mohorjevi v treh njigah. Pred nekaj leti je poskusil še službo župnika, a je vztrajal le 2 leti, ko se je zaradi bolezni moral vrniti nazaj k šolskim sestram. Pri pogrebu, ki ga je vodil celovski škof Kapellari, je ljubljanski provincial Zdravko Pogorelec orisal njegovo življenje.

Ludovik Zajec

26. decembra v Zapužah pri Ribnici je umrl zlatomašnik Ludovik Zajec, župnik v pokoju. Rodil se je 1906 v župniji šentvid pri Stični, v duhovnika bil posvečen v Ljubljani 1932. Kaplan je bil pri Sv. Križu pri Litiji, kaplan in katehet na meščanski šoli v Ribnici, 1946 postal župnijski upravitelj v Ihanu za 6 let, nato 7 let v župniji Podlipa in 11 let pri Sv. Gregorju. 1970 je zaradi bolehnosti stopil v pokoj, a še oskrboval podružnico Spodnji Brnik v župniji Cerklje na Gorenjskem. Zadnja 4 leta je preživel v Zapužah pri Ribnici. Bil je vesten duhovnik, odkrit značaj, veliko je premolil.

Gašper Prelec

4. januarja 85 je po dolgi bolezni umrl v Portorožu Gašper Prelec, upokojeni izolski župnik. Rodil se je 1927 v Podgradu v župniji Rodik (2 njegovi sestri redovnici, 2 bratranca duhovnika), bil 1952 posvečen v Ljubljani, postal takoj župnijski upravitelj v Kubidu na Koprskem (11 let). Popravljal je od vojne poškodovane hiše božje in gradil živa božja svetišča. Prvi 2 uri dneva je navadno prebil pred tabernakljem. Nato je

prevzel župnijo Predloka (11 podružnic), kjer je moral zgraditi požgano župnišče, in soupravo Osp. Po 6 letih je prevzel župnijo Izola. 1973 ga je zadela možganska kap. 11 let in pol je preživel kot invalid v Luciji in nato v Portorožu.

Alojzij Peitler

13. januarja 85 je v slovenjgraški bolnišnici umrl Alojzij Peitler, upokojeni župnik v Breznem ob Dravi. Rojen je bil 1900 v župniji Sv. Lovrenc na Pohorju, bil 1925 v Mariboru posvečen. Kot kaplan, župnijski upravitelj in župnik je deloval kar v 19 župnijah. Odlikoval se je v pokorščini, velikodušnosti in skromnosti.

Štefan Cvek

22. januarja je za možgansko kapjo umrl Štefan Cvek, 72-letni župnik v Dekanih pri Kopru, doma iz Hrušice. Posvečen je bil 1937 v Gorici. 28 let duhovniškega dela in trpljenja je posvetil vernikom hrvaške Istre, ki je takrat spadala v tržaško-koprsko škofijo. — 1947 ga je komunizem obsodil na 6 let ječe, ki jo je prestal v Stari Gradiški. 1965 je prišel v Slovenijo in bil 12 let župnik v Šmarju pri Kopru, od 1977 do smrti pa v Dekanih. Pokojnik je bil globok, izobražen, odločen in premočrten duhovnik, zahteven do sebe in do drugih. Svojo službo je opravljal vestno, požrtvovalno in temeljito.

Franc Klopčič

23. januarja je umrl Franc Klobčič, župnik v Kolovratu. Rodil se je 1903 v Mošeniku, župnija Moravce, bil 1928 v Ljubljani posvečen, delo-

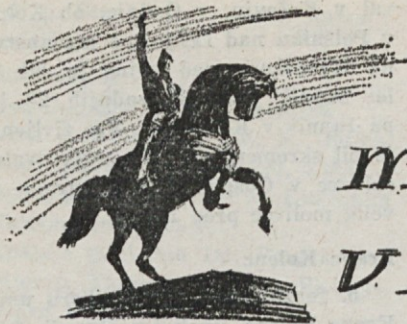
val v Kočevju, v Osilnici ob Kolpi, v Polšniku nad Lätijo, po izgnanstvu na Hrvaškem med vojno je bil 12 let župnik v Litiji, zadnjih 28 let pa župnik v Kolovratu. Vse življenje je bil skromen, skrit in požrtvovalen delavec v Gospodovem vinogradu in velik molivec pred Bogom.

Franc Kolenc

5. februarja je v Mariboru umrl Franc Kolenc, upokojeni župnik fare Sv. Miklavža pri Ormožu. Rodil se je 1903 v Gomilicah, turniška župnija, bil 1927 v Mariboru posvečen, deloval kot kaplan, veroučitelj na gimnaziji ter urednik Novin in Marijinega lista v Murski Soboti, nato je kot profesor verouka poučeval v Mariboru. Od 1945 do 1928 je bil župnik pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Vestno je vršil svoje verske vaje, izdal 2 molitvenika ter 2 samostojni literarni deli in izdal 17 knjig prevodov. Bil je življenjsko skromen, rad je imel ljudi in srečen je bil kot duhovnik.

Martin Lupše

7. februarja je umrl v Vojniku Martin Lupše. Rodil se je 1907 v župniji Pilštajn, bil 1931 v Mariboru posvečen. Po kaplanskih službah je 1947 prevzel župnijo Vojnik in jo po zlati maši 1981 prepustil mlajšim rokam. Veliko se je ukvarjal s popravili in gradnjami, a bil predvsem duhovnik, molivec in dušni pastir. Obiskoval je družine in poznal vsako hišo. Bil je dober govornik in dober sobrat duhovnikom. Dolgoletna sladkorna mu je vzela moč nog in spomina ter luč oči.



med nami v Argentini

Popravek

V februarski številki DŽ je med krščenimi v letu 1984 pomotoma izpadel Gabrijel Jerončič.

Popravek: V poročilu o knjigi *Most čez ocean*, ki jo je napisala primorska pisateljica Zora Piščanc, so pred zadnjim odstavkom izpadle naslednje vrstice (DŽ, jan. 1985): „Pisateljica Zora Piščanc je doslej že napisala vrsto del: *Cvetje v viharju*, *Dom v tujini*, *Andrejka*, *Na obalah morja* in *Roman o sv. Ciri-lu in Metodu* — prvo in zadnje je izšlo pri Goriški Mohorjevi družbi.“

Prve prireditve v letošnjem letu

Januar in februar sta v Argentini najbolj vroča mesca. Kdor le more, se umakne vsaj za nekaj dni iz Buenos Airesa. V Počitniški dom dr. Rudolfa Hanželiča je po božiču odšla najprej šolska kolonija, ki sta jo vodila Marjana Marn in France Vitrih s pomočniki, potem pa so dom napolnili do konca februarja drugi rojaki. Abiturienti slovenskih

srednješolskih tečajev — Rast VII — so šli taborit v Bariloče v spremstvu lic. Ivana Korošca, duhovnika Franceta Berganta in Mari Miklavc. Veliko rojakov preživi nekaj časa v Miramaru, Mar del Plati in drugih obmorskih krajih. Spet drugi obiščejo Mendoza, San Luis, razne kraje v kordobskih hribih, Bariloče in druge kraje.

Po misijonski veletomboli v začetku januarja so le slovenske maše po vseh slovenskih verskih središčih priložnosti za shajanje rojakov. Pa kopališče Sloge. V februarju sta bili pustni veselici v Našem domu in v Slomškovem domu.

Z marcem se je začelo spet organizirano življenje. Na prvo nedeljo v marcu je bila mesečna mladinska maša in zvezni sestanek članov mlad. organizacij v Slovenski hiši. Predaval je časnikar Tone Mizerit. Na drugo nedeljo so se začele mesečne mladinske maše in sestanki po krajevnih središčih.

V soboto 9. marca je bil na Pri-stavi študijski dan za srednješolske profesorje in osnovnošolsko učitelj-

stvo. V nedeljo 10. marca je bila začetna prireditev za ljudske šole. V cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši je bila najprej šolska maša, potem pa v dvorani pravljčna igra Sneguljčica v režiji Miha Gaserja in v izvedbi Prešernove šole. Redni pouk se je začel naslednjo soboto. V soboto 16. dopoldne je bila seja profsorskega zbora Srednješolskega tečaja rav. M. Bajuka, popoldne pa popravni in sprejemni izpiti, vpisovanje in začetna maša.

3. marca je bila tombolska prireditev na Pristavi v Castelarju, v nedeljo 17. marca v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, 31. marca pa v Slovenskem domu v Carapachayu.

23. marca je bil v Hladnikovem domu v Lanusu klavirski koncert Andreja Jana.

Pevski zbori so začeli z vajami, in odbori vseh ustanov delovati.

Duhovna obnova za srednješolce

Duhovna obnova za srednješolke so bile v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi v nedeljo 17. marca, za srednješolce pa naslednjo nedeljo. Prvih se je udeležilo 54 mladih deklet, drugih pa 50 mladih fantov. Oboje je vodil France Cukjati.

Duhovne vaje za fante

Za fante od končane srednje šole so bile duhovne vaje v Domu duhovnih vaj Mallinckrodt, Ruta 3, km 39,5 od petka 29. marca zvečer do nedelje popoldne. Udeležilo se jih je 45 fantov, vodil jih je p. dr. Lojze Kukovica.

Duhovne obnove za veliko noč

Po krajevnih verskih središčih so bile pred prazniki duhovne obnove kot priprava na velikonočne praznike. V Bariločah jo je vodil dr. Alojzij Starc, v Berazateguiju in San Martinu France Cukjati, v Carapachayu in v Slomškovem domu mons. Anton Orehar, na Pristavi Jože Bokalič, v San Justu Danijel Vrečar in v Slovenski vasi Marko Cukjati.

Zvezna odbora SDO in SFZ

Na rednem občnem zboru Slovenske dekliške organizacije in Slovenske fantovske zveze 16. decembra 1984 sta bila izvoljena nova zvezna odbora. Za predsednico SDO je bila izvoljena Helena Loboda, v odboru pa so Magda Skvarča, Olga Lenarčič, Zinka Klemen, Andreja Škrbec in Ana Marija Rant. V odboru SFZ pa je predsednik Tone Malovrh, odborniki pa Bogdan Magister, Janez Kopáč, Jože Markež in Janez Filipič. Dosedanji duhovni vodja pri zveznih mladinskih organizacijah dr. Alojzij Starc je ob tej priložnosti prepustil to funkcijo novomašniku Francetu Cukjati.



KJE JE KAJ

LETO 52

MAJ 1985

UVODNIK	Romarji po poklicu (J. Re.)	193
	Marijina molitev (Stanislav Lenič, škof) ...	194
NAŠA VPRAŠANJA	Zvestoba rodu (Marko Kremžar)	198
	Nekje je luč (Vinko Beličič)	200
	Pred 40-letji — pot v neznano (France Per- nišek)	203
	Novi predsednik in podpredsednik Sloven- skega narodnega odbora	211
	Pogovor s predsednikom SNO Rudolfom Smersujem (Jože Škerbec)	213
	Med nami v Argentini	254
CERKEV V SLOVENIJI	Verska skupnost v službi duhovnih poklicev (postno pismo slovenskih škofov, 2. del)	221
	Nova zaveza v novem slovenskem prevodu ..	225
	Pomen novega prevoda Svetega pisma nove zaveze za Cerkev na Slovenskem (Alojzij Šuštar, nadškof)	227
	Izjave o intervjuju dr. Grmiča	229
	Iz Slovenije	249
SODOBNA VPRAŠANJA	Izjave komisije o Medjugorju	234
	Točka Omega (Alojz Rebula)	237
V DRUŽINI	Marija v družini (Vital Vider)	235
MATI TEREZIJA	Začetek misijonarskega življenja (Lush Gjergji)	240
LEPOSLOVJE	Ob pogledu na kartico od doma (Vl. Kos)	197
	Čas cvetočih češpelj (Vladimir Kos)	202
	Mirko Kunčič: Onstran morja (Rodni krov, V tujino, V vlaku, Bela cesta, Do- motožje, Kje smo mi doma, Domovina, Na- ša beseda, Jezero Blejsko, Cerkev bela, Vnuk poje, Vlak)	217
	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	244

AÑO 52

MAYO 1985

UVOŽENO OD DOMA

Od navdušenja so ga nosili na ramah, potem jih je pa zajahal.

Kdor se drži praviča, postane izjema.

Bil je tako napreden, da je prekoračil vse dovoljene meje.

Da bi se izognil dimu, je skočil v ogenj.

Laže je pritrjevati tujemu mnenju, ko imeti svoje.

Prednost našega socializma je v tem, da nam je že danes bolje, kot nam bo jutri.

Usodo držimo v svojih rokah — te so pa zvezane.

Izsiljevanje in beračenje sta zastareli. Modernjši način je s prišpevki in samoprispevki.

Politični vremenoslovci napovedujejo, kakšno bo vreme včeraj.

Odkar je postal delegat, je izgubil dar govora, le kimati še zna.

O našem podjetju često govore, da je v njem polovica lenih in nesposobnih. Podcenjujejo nas.

Ker edino ob priznanjih navajamo imena, predlagam, da začnemo podeljevati „oskarja“ za inflacijo, najemanje neugodnih kreditov, zavožene investicije ipd.

Malozalo...

Psihiater pacientu: „In kdaj ste opazili, da vam plačevanje davkov dela veselje?“

„Pihnite, prosim v ta balonček!“

„Ne bom.“

„Če ne boste, bom pihnil jaz — samo potem boste gotovo v kaši!“

„Zakaj ni v Jugoslaviji pralnega praška, žarnic in bencina?“

„Pralnega praška ni zato, ker ima Jugoslavija čisto preteklost. Žarnic zato ne, ker je pred njo svetla prihodnost. Bencina pa zato ne, ker gre samo navzdol.“

Prijateljci med seboj.

„Ali bi ti vzela Jaka. Ko bi bila na mojem mestu? Povej mi odkrito!“

„Na tvojem mestu bi vzela vsakega.“

„Blažek, kje je pa tvoja sestra?“

„Takoj pride. Samo zobe si mora pogreti, ker sem ji jih skril v zmrzovalnik.“

„Pomisli, nekdo mi je vrgel iz stolpnice škatlo na glavo!“

„In kaj je bilo v njej?“

„Nič.“

„Pa v škatlji?“

„Rekel si, da sem osel. Te bom tožil.“

„Ne, nisem rekel, da si osel. Rekel sem samo, da bi bil, če bi kdo drug o tebi to rekel, jaz prvi, ki bi mu verjel.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. — ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. — Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Na- ročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1985 (do 31. maja) \$a 8.500; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovéna. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

